ԺԳ. ՏԱՐԻ 3606 (Ն. Տ.) 4 ՄԱՐՏ 1896 21 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1896 19 ՌԱՄԱԶԱՆ 1313 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعلیه ده غلطه ده آره ولك غزته سی اداره سی

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	դահեկան արժէք	150
» »	Վեցամսեայ	» »	75
» »	Եռամսեայ	» »	40
Օտար երկիրներէ	Տարեկան	Ֆրանք	56
» »	Վեցամսեայ	»	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր.	Տարեկան	Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը միօրինակ		Ղրուշ	50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Հեռուեայ [illegible] յայտարարական [illegible] ստացուած
Schiff, Srpek & Comp. à Vienne (Autriche)

ԱՐՍԷՆ ՀՈՒՍԷ

Ֆրանսա իր տաղանդաւոր ու սիրուած գրագէտներէն մէկն ալ կորսնցուց։ Արսէն Հուսէ մեռաւ ութսունամեայ հասակին մէջ, կարճատեւ հիւանդութենէ մը ետք, անցեալ հինգշաբթի իրիկուն։ Բարիզեան այս ծանօթ դէմքը որ կ'անհետանայ, մանաւորապէս սքանչացում կը պատճառէր անոր համար որ, աւելի քան վաթսուն տարուան գրական ասպարէզի մը մինչեւ վերջը գիտցած էր պահել, մտաւորապէս ու ֆիզիքապէս, երիտասարդական կորով մը, աշխոյժ մը, զուարթութիւն մը ու նրբամտութիւն մը։ «Ձիւն չիգար իրեն համար» ըսած էր Թէոֆիլ Կօթիէ, և Ալեքսանդր Տիւմա որդին՝ «Արսէն Հուսէ ճանչցած միակ մարդս է որ ութսուն տարեկան հասակին մէջ տակաւին կրնայ սիրոյ վրայ խօսիլ կնոջ մը, առանց զաւեշտիկ երեւնալու»։ Ալեւոր գրագէտը վաղուց արդէն իր յիշատակներուն համար միայն ձեռ կը տանէր, յիշատակներ գրական, արուեստագիտական աշխարհիկ կեանքէ, մեռած գացած բանաստեղծներու, վիպասաններու դէմքեր, տպաւորութիւններ, աւելի քան կէս դարու անցեալ մը։ Գրական հանդէսը, Արթիստ, զոր կը հրատարակէր իր երիտասարդութեանը, ժամադրավայր դարձած էր այն թուականի նոր գրողներուն, որոնք կը համախմբուէին իր շուրջը, գրական պայքարներ մղելու, իտէալի մը սիրովը վառուած։ Ֆրանսայի հիմակուան նշանաւոր հեղինակներէն շատեր այդ բովէն անցած են. Կօնքուռ եղբայրներն Արթիստին մէջ կը հրատարակէին իրենց առաջին տպաւորութիւններն Իտալիոյ վրայ. Ֆլօպէռ՝ իր անդրանիկ գրուածքները. այսպէս և ուրիշներ։

Արսէն Հուսէ ծնած էր 1815ին ի Պուիէզ, ուր կը բնակէին իր ծնողք։ Գրիչ շարժելէ առաջ, գիտցաւ սուր շարժել և տասնըվեց տարեկան հասակէն զինուորագրուելով ճակատամարտի մասնակցեցաւ (1831)։ Երբ հօրենական տունը վերադարձաւ, ուզեցին երկրագործ ընել զինքը. բայց երիտասարդն ընդվզեցաւ. այն միջոցին դերասանական շրջուն խումբ մը կ'անցնէր քաղաքէն. անոնց հետ խառնուեցաւ ու հեռացաւ ծննդավայրէն։ Բարիզ հասնելուն, նետուեցաւ գրական պայքարին մէջ որ կը մղուէր այն ատենի նորերուն կողմէ. իր ընկերներն էին Թէօֆիլ Կօթիէ, Ժէռառ տը Նէռվալ, Շանֆլէօրի, Սէլեսթէն Նանթէօյլ և այլն, որոնք ամէնքն ալ իրենց համբաւը շինելու վրայ էին գրականութեան կամ գեղարուեստից մէջ։ Արսէն Հուսէ ետ չի մնաց անոնցմէ։

Ստուար հաւաքածոյ մը կը կազմեն իր գրած հատորները, վէպեր, պատկերներ, քերթուածներ, ուսումնասիրութիւններ, ամէնքն ալ առաջիններէն սկսելով մինչեւ վերջինները՝ արդիւնք բեղմնաւոր գրչի մը ու տաք երեւակայութեան, ուր ոճը յոգնած չերեւիր բնաւ և մտածում ու զգացում կը պահեն իրենց թարմութիւնը։ Այդ գրական զինուորին համար կարելի է ըսել թէ պատերազմի դաշտին վրայ մեռաւ, վասն զի մինչեւ խոր ծերութեանը կը շարունակէր գրել իր [illegible], որոնք թանկագին օժանդակ մը պիտի ըլլան յետ դարու Ֆրանսական գրական պատմութեանը։ Եւ մահուան օրն իսկ, Տանդիւ գրատունը հրապարակ կը հանէր անոր նոր մէկ հատորը։

Արսէն Հուսէ թատերական կեանքի ալ խառնուած է, իբրեւ տնօրէն Թէաթր-Ֆրանսէզին, զոր փայլուն կերպով վարեց 1845էն 1856, բեմական ասպարէզն հաճելի ընծայելով սկսնակ դերասանուհիներու և դերասաններու որոնք, ողջ կամ մեռած, նշանաւոր անուն մը ունին այսօր, և նախապատուութիւն տալով Հիւկոյի, Միւսէի, Օժիէի խաղերուն որոնք անհուն յաջողութիւն կը գտնէին։

Թատրոնի տնօրէնութիւնը ձգելէն ետք, նորէն ձեռք առաւ գրիչը ու գրեց «41րդ Բազկաթոռին պատմութիւնը», իր ամէնէն նրբամիտ ու սիրուն գործը, Ակադեմիին դէմ ուղղուած։ Քառասնից կաճառը իր մէջ ընդունած չըլլալով այնքան հանճարեղ հեղինակներ, Բալզաքէն ու Մոլիէռէն սկսելով մինչեւ Տիւմա հայրը, Արսէն Հուսէ քառասունըմէկերորդ թիկնաթոռ մը ստեղծած էր իր գրքին մէջ այդ բոլոր մերժուածներուն համար։

Ինք, իր մասին, սփոփուեցաւ իր զաւկին՝ Հանրի Հուսէի ընտրուելովը որուն ընդունելութեան ներկայ գտնուեցաւ դեռ քանի մը ամիս առաջ. իր երեւումը խանդավառ ծափերով ողջունուեցաւ այն օր։

«Ամէնէն աւելի դժուարաւ գրուելիք գիրքը՝ կեանքի գիրքն է» կ'ըսէր ծերունի գրագէտը որ գոհունակ ու երջանիկ մահ մը ունեցաւ։ Եւ արդարեւ արժանաւորապէս գիտցաւ լեցունել այդ գրքին էջերը. զուարթ, բարի ու ազնիւ մնաց մինչեւ վերջը։ Դառնութիւններ ունեցաւ, առանց կեանքը անիծելու։ Սէնթ-Պէօվ կ'ըսէր իրեն համար «Արսէն Հուսէ վարդերու և երիտասարդութեան բանաստեղծն է»։ Եւ Թէօֆիլ Կօթիէ, որ սրտակից եղած էր անոր, կ'աւելցունէր «Բայց այդ վարդերուն մէջ՝ ցօղի կաթիլը արցունքն է յաճախ»։

Իր կեանքը կրնայ ամփոփուիլ սա տողերուն մէջ. գրագէտ մը որ այնքան սքանչելի էջեր գրած է, միշտ թարմ, և ութսուն տարեկան հասակին մէջ կը մեռնի՝ առանց ճանչցած ըլլալու ատելութեան ինչ ըլլալը և առանց չար գործ մը գործած ըլլալու։

ԱՊԱԿԱՆՈՒԱԾ ԲԱՐՔԵՐ

Անցեալ շաբաթ օր նամակ մը հրատարակեցինք Սամսոնէն, որուն մէջ պատմուած իրողութիւններն այն աստիճան տխուր էին և ցաւալի, որ յայտարարուեցաւ չստանձնել անոնց պատասխանատուութիւնը մինչեւ որ չստուգուէին. և սակայն նամակագրին անշահախնդրութիւնը այդ գործերուն մէջ մինչեւ մէկ աստիճան ճշմարտութեան հաւաստիք մը կրնայ ներշնչել ընթերցողին։

Ընտանեկան այդ անշքուկ դրամին դերակատարները երկուք են. հայր մը և քահանայ մը, այն երկու կենսական ջիղերը, որոնք ժողովրդային խաւերուն յօդաւորման ու ամրապնդման ամէնէն աւելի կը նպաստեն, յարաժամ անուցանելով ու զօրացնելով պակսած ու տկարացած հիւթերը, թէ՛ հոգեւորապէս, թէ բարոյապէս, թէ նիւթապէս։

Եւ ինչպէս մարմնին երկու ջիղերուն փտումն նեխում առաջ կը բերէ, զոր դեղերը չեն կրնար մաքրել և որուն դարմանումը կը կարօտի վիրաբուժական արմատական գործողութեան, որպէս զի միւս անաղարտ և առողջ մասերը չվարակուին նոյն ապականութենէն, ժողովուրդին կուռ և հոծ խաւերուն մէջ գտնուած այս փտող մասերն ալ հզօր հարուածով մը հանել նետելու է, ամբողջին կազմուածքը ամուր ու անկործան պահելու համար։

Իրողութեան հոգեբանական կողմը ամէնէն աւելի զզուանք կազդէ. հայր մը իր աղջիկը, իր կեանքէն բխած էակը, գործիք մը կը դարձնէ ձեռքին մէջ միմիայն խնդրութեան համար։ Ամէն օր կը լսենք կեանքի եզերական երեւոյթներու զանազան սրտաճմլիկ դէպքեր. ասոնց մէջ չարժառիթը ընդհանրապէս զգացումներու՝ և կիրքերու չափազանց գրգռումն է, զոր մտածումը չի կրնար զսպել և որ մեծ աղէտներու պատճառ կրնայ ըլլալ։ Սամսոնցի հայրը այս արդարանալի պարագային մէջ չի գտնուիր. երկար ատեն, հանդարտ գլխով, խղճին վրայ ահագին ծանրութիւն մը դրած՝ անոր բաբախումները և բողոքները չլսելու համար, կը մտածէ, և որոշումը կուտայ. մարդը սատակ պիտի չահի, իր նիւթական վիճակին ամէն կնճիռները, ամէն դժուարութիւնները պիտի հարթէ իր ձեռքին տակ գտնուած ամէնէն դիւրին միջոցովը, որ իր աղջիկն է։ Ո՞վ կրնայ խառնուիլ իր աղջկան, մանաւանդ իր ներքին գործերուն. ինչ աշխարհք բերեր է այդ հէք արարածը, իր ամէն դատապարտելի բաղձանքներուն ծառայեցնելու համար զայն։ Երբ իր շուրջը գտնուողները, այլ եւս գիտակ իր շահախնդիր գձուձ բնաւորութեան, բնաւ վստահութիւն և բարեկամութիւն չեն ցուցուներ, երբ ա՛լ ճար չի գտներ խաբէական միջոցներով իր կեանքն ապահովելու, կը մտադրէ վճռական հարուածով մը ինքզինքը փրկել։ Հայ վաճառականի մը հիւանդոտ, հիւծախտաւոր տղուն կը նշանէ իր աղջիկը. այս նշանտուութեան շնորհիւք բաւական կը նպաստաւորուի, նշան տրուած իրերը իր քով կը մնան. տղան կը մեռնի, արդէն այս տխուր վախճանը նախատեսուած ըլլալուն այդ նշանտուութիւնը կատարուած էր։ Աշխարհքին վրայ երիտասա՛րդ կը պակսէր իր աղջկան համար. երկրորդ անգամ կը նշանէ իր աղջիկը, այս անգամ առեւտրական կլորիկ գործ մը կարգադրելու համար. բայց տեսնելով որ չաջողիր, այդ երկրորդ նշանտուութիւնն ալ կը փութայ խզել. վասն զի ուրիշ երիտասարդ մը, իր շահախնդրական նպատակներուն ծառայելու աւելի տրամադիր, կը ներկայանայ. այսինքն թէ մեր մսագործը, որ կ'երեւայ թէ աշխարհի միսի չափ մարդկային բնաւորութիւններն ալ ուսումնասիրած և զանոնք հասկնալու կարողութիւն մը ստացած էր, երրորդ ընտրելի մը կը գտնայ իր աղջկան. այս անգամ, Ամասիա փոխադրած է իր գործերուն կեդրոնը. և զարմանալի բան որ վերջապէս որոշում կուտայ իր աղջկան գլուխը կապել հարսանեկան քողը։ Բայց արգելք մը կը ներկայանայ. վերջին նշանածը պատույ դատ բացած է, և իրաւամբ։

Եւ ահա երեւան կուգայ Թատերախաղին երկրորդ դերակատարը. քահանան։

Նամակագիրը կը յիշէ այս կրօնաւորին կեանքէն դրուագ մը. մսագործին պէս իր տգեղ աղջիկը ամուսնացնելու համար, զայն իր մէկ ծուխին աղջկան տեղ անցունելով կը կարգէ երիտասարդի մը հետ. բայց յետոյ խաբեբայութիւնը երեւան ելլալով, տղան կը թողու իր նորապսակ կինը։ Եթէ իր կեանքին էջերը քրքրուին, նմանօրինակ շատ ապօրէն ու անիրաւ արարքներ երեւան կ'ելլեն եղեր։

Արդ՝ մսագործն ու այս քահանան, իրենց ամբողջ հնարամտութիւնն ու նենգութեան ոգին իրարու կը միացունեն, նպաստաւոր ելքի մը յանգելու համար։

Աշխարհականի և կրօնականի այս գձուձ գործակցութիւնը ամէն կերպ գայթակղական դէպքերու կարգադրութիւնը կը դիւրացնէ անշուշտ, եթէ բարձրագոյն իշխանութեան կողմէ ո և է դիտողութիւն չըլլայ կամ պատիժ չտնօրինուի։ Անգամ մը որ սա համոզումը տիրէ, արմատանայ թէ նմանօրինակ պախարակելի արարքներու աչք կը գոցուի, թոյլտուութիւն կ'ըլլայ, բնաւ տարակոյս չկայ թէ օրինակը՝ փոխանցիկ հիւանդութեան մը պէս՝ պիտի ծաւալի, հետեւողներ ունենայ, ի վերջոյ անանկ հանգամանք մը ստանալով որուն դարմանը նոյն համեմատութեամբ դժուար պիտի ըլլայ։

Ուստի, եթէ իրողութիւնը իր ամէն մասերուն մէջ ճիշդ է, ձեռնհաս Վարչութեան ուշադրութեան կը ներկայացնենք որ անյապաղ կտրուկ ու ազդեցիկ որոշում մը տրուի։

ԵՐՈՒԱՆԴ

ԵՐԿՈՒ ՀԱՑ

(ՊԱՏԿԵՐ ՄԸ ԳԵՂՋՈՒԿ ԿԵԱՆՔԷ)

—Քուրիկ, քիչ մ'ալ դուն կեցիր սա հացերուն քով, ես հունա արեւին երթամ տաքցնեմ ոտքերս, սառոյցին վրայ փայտ կտրեցան։

—Շո՛ւտ եկուր, իրթանք, մայրիկս հացի կը սպասէ։

Մէկը՝ տասը և միւսը ութ տարեկան երկու քոյր՝ հացագործին խանութէն կը դառնային, երկար ժամերէ ի վեր հացի յաջողած փուռէն նոր ելած երկու հաց գնելու. հիմա խանի մը բակը մտած են և վաճառքի սնտուկներու դէզի մը վրայ հացերը փռած կը պաղեցնեն։

Հայկանուշ, այս երկու փոքրիկներուն մեծը, որ կանուխ տարիքին մէջ թշուառութեան ամէն տեսակներուն համը առած էր, խորունկ հառաչ մը արձակեց և ելաւ տեղէն. արցունքի աղի կաթիլ մը ցուրտէն բիւրեղացած էր թարթիչներուն վրայ, և ողորմուկ նայուածք մը, ձմրան ցուրտ արեւին լոյսովը խաղցուն, կը պտտցնէր չորս դին, վաճառատուններու ցուցափեղկերէն ներս անձկութեամբ կ'երեւակայէր վառարանի ճարճատիւն, աղուոր կերպասներ, երջանկութիւն։

Եւ կամաց կամաց մօտենալով քրոջը.

—Սաթէն, ըսաւ. քալէ, մայրիկը անօթեցաւ հիմա։

—Ի՛նչ ցուրտ է աս, տէր Աստուած, ճուաց Սաթենիկ, որ քրոջը կը հետեւէր ձեռքերը փչելով ու ջանալով քիչ մ'ալ տոկալ անտանելի օդին։ Սկսան քալել։

Հովը կը փչէր կծու կծու, և թշուառներուն պատառոտ զգեստներուն ծակտիկէն կը խայթէր անոնց միսը, կը խածնէր, մինչեւ անոնց մարմնին խորերը կուզէր թափանցել։

Դեռ բաւական հեռու էր տունը, Հայկանուշ հացը վար դրաւ քարի մը վրայ, ուր ձիւն չէր մնացեր, հովը՝ ձիւնը աւլած ու քարի մը կողը բացած էր. Հէգը այդ քարին վրայ դրաւ հացը, և կը ջանար մատուըները տաքցնել, բայց ոտքերէն մէկը միւսը սառած գետնին վրայ դնելով, վերցնելով։

Ցանկարծ շուն մը յարձակեցաւ հացերուն վրայ, խածաւ և ծայրերը գետնին քսելով փախաւ. փոքրիկները սկսան լալ։ Շուկայէն դուրս ելած էին, փողոցներուն մէջ մարդ չկար ու օգնութեան հասնող մը չեղաւ իրենց. շունը պճլտացող աչուըները ասդին անդին պտըտցնելով՝ հացը կը ծամէր, հեռուն, պատի մը տակ. իսկ այդ կեանքի անժառանգները իրենց ունեցած երկու հացէն ալ զրկուած, ձիւներուն վրայ նստան իրարու փաթթուած, լացերնին շարունակելու։ Իրիկուան ստուերները չիջած հոն՝ մայրերնին ալ տունը անօթութենէ պիտի մեռնի։ Հայր չունին արդէն։ Ձիւնը անընդհատ կիյնէ ու իր բամպակէ վերմակին տակ կը ծածկէ, վերմակ մը որուն տակ պառկողը ալ չարթննար։

Խ. ՍՄԲԱՏ

ԴՊՐՈՑԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՋԵՌՈՒՑՈՒՄ ԵՒ ՕԴԱՓՈԽՈՒՄ

Բ.

Ջեռուցումի հետ սերտ կապակցութիւն ունի օդափոխումը,—դպրոցասրահին մաքուր օդի հայթայթումը։ Հոս մեր նպատակն է ցուցնել թէ օդափոխումը ի՛նչ առընչութիւն ունի դպրոցին կարգապահութեան ու դիւրին վարումին հետ։

Մաքուր օդը կը զօրացնէ թէ՛ մարմնական և թէ բարոյական ոյժը։ Անմաքուր օդը կը տկարացնէ մարմնին գործունէութիւնը. և կամքը կը թուլցնէ։ Կը պատճառէ ֆիզիքական անհանգստութիւններ, որպիսի են դանդաղութիւն, թմրութիւն, գլխացաւ, ջղային տկարութիւն, ևայլն, և ասոնք պատճառ կ'ըլլան որ աշակերտները ըլլան անփոյթ, անհանդարտ և դիւրագրգիռ։ Այս անհաճոյ ազդեցութիւններուն մասնակից է նաև վարժապետը։ Ասոնք այնքան սովորական փորձառութիւններ են որ գիտական լիուլի բացատրութեան չեն կարօտիր։ Բաւ է համառօտակի ըսել թէ շնչառութիւնը կ'սպառէ օդին թթուածինը, և ամէն շունչի թոքերէն կ'արտաքսէ ածխային թթու, և ասոր հետ անմաքուր արտաշնչութիւն մարմինէն։ Թթուածինի այս կորուստ ու ածխային թթուի յաւելումը, արտաշնչուած ուրիշ անմաքրութիւններու հետ, մարմնին կենսական պէտքերուն պատասխանելու անյարմար կ'ընեն օդը, և վերը յիշուած գէշ արդիւնքներուն տեղի կուտան։

Աշակերտներով լեցուն ուսումնարանի մը մէջ ապականումի այս ընթացքը արագ է, և միակ դարմանն է ներմուծել թարմ օդ, և դուրս հանել ապականուած օդը՝ ուստի պէտք է ապահովուի թարմ օդի հոսանք մը սրահէն ներս և անմաքուր կամ ապականուած օդի հոսանքը սենեակէն դուրս։ Օդափոխումի նպատակն է ձեռք բերել այս արդիւնքները։

Վերջերս շատ ուշադրութիւն ընծայուած է դպրոցի շէնքերու օդափոխումին, և ընդհանուր դիտողութեամբ տեսնուած է որ օդափոխումի բարեփոխուած եղանակը դիւրացուցած է դպրոցական կրթանքը (discipline)։ Սակայն շատ դպրոցներ տակաւին չեն օգտուած օդափոխումի այս բարեփոխուած միջոցներէն. պատուհաններն ու դռներն ունենալով օդ առնելու իրենց միակ միջոց։

Արդարեւ շատ զարմանալի է որ այնքան սակաւաթիւ դպրոցներ գաղափար մը ունին օդափոխ ջեռուցիչին (ventiliating stove) վրայ,— պարզ և աժան հնարք մը փոքր դպրոցներ ու տուներու սենեակներ տաքցնելու և օդափոխելու համար։ Օդափոխ ջեռուցիչը հնարուած է 40 տարի առաջ, և անկէ ի վեր շատ բարեփոխութիւն կրած է, և տակաւին շատ դպրոցներ զուրկ են ատկէ։

Ցաւալի է որ հազարաւոր դպրոցներու մէջ տակաւին կը գործածուին սովորական ջեռուցիչները, օդափոխումի համար չունենալով ուրիշ միջոց, բայց միայն պատուհանները։ Ի՛նչ ըլլալու է ուրեմն այդ կարգի դպրոցներուն համար։

Նախ և առաջ պէտք է գիտուի թէ ուսումնարանները պատուհաններու միջոցով օդափոխելու սովորական եղանակը կրնայ ծանր չարիքներ պատճառել։ Կարող գիտող մը վախ յայտնած է որ բաց պատուհանը մեր դպրոցներուն մէջ աւելի չարիք կ'արտադրէ քան անմաքուր օդը։ «Թէեւ անմաքուր օդը,» կ'ըսէ Տօքթ. Անկըս Սմիթ «դանդաղ թոյն մ'է, մոռնալու չենք թէ պաղ օդի հոսանք մը կրնայ սպաննել սուրի մը պէս։» Քիչ ուսումնարաններ կան բաւական ընդարձակ ուր բոլոր աշակերտներուն նստարանները պատուհաններէն պատշաճ հեռաւորութիւնը ունենան, և շատ ուսումնարաններու մէջ բաւական աշակերտներ ի հարկէ կը նստին պատուհաններու մօտ։

Օդափոխումի համար պատուհանին վեր կամ վար առնուիլը մօտը նստող, մանաւանդ բարակ հագուած, աշակերտները կ'ենթարկէ պաղառութեան, խաչափողի նեղութիւններու, թոքատապի, ականջի ցաւի, ջղացաւի, ևայլն։ Այս կերպով առաջ եկած մարմնական գէշութիւնները վարժապետներուն ենթադրածէն շատ աւելի են։ Եւ ասոնցմէ ծագած անհանգստութիւնը, մինչեւ իսկ եթէ առողջութիւնը չի խանգարուի, պատճառ է դպրոցականին անհնազանդութեան, անփութութեան և անկարգութեան։

Ս. Մ. ԳԱՍԱՊԵԱՆ

ՌՈՒՍ նշանաւոր երկրաբանը Քոնսթանթէն Վիազէմսքի իշխանը որ ձիով Ասիոյ շրջանն ընելու յանդուգն գաղափարը ունեցած էր, Հալէպ հասաւ։ Անվեհեր ձիաւորը 43,000 քիլոմէթր տեղ պտըտեր է, շատ անգամ անկոխ երկիրներ, ամէն տեսակ արկածներէ անցնելով։ Ուղեւորութիւնը տարիուկէս է տեւեր։ Շատ անգամ մահուընէ ճողոպրեր է. վայրի ցեղերու կողմէ բանտուելէն և խոյս տալէն յետոյ քիչ մնացեր է որ անօթութենէ մեռնի Կօպի անապատին մէջ։

—)(4)(—

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի

ԱԼՓՈՆՍ ՏՕՏԷ

ՃԷՔ

«Իր ծերուկը» շատ հարուստ ըլլալու էր. վասն զի տիկինը բանի չէր նայեր, և ահագին մսխում մը կար տան մէջ զոր կը վարէր օրիորդ Քոնսթան, ամէն գործ ընող սենեկապանուհի մը, միակ ու ճշմարիտ ազդեցութիւնը բնակարանին։ Այս Քոնսթանն էր որ իր տիրուհիին կուտար հայթայթիչներու հասցէներ, որ կը վարէր անոր անփորձութիւնը Փարիզեան կեանքի և բարձր ընկերութեան. վասն զի ամէն բանէ առաջ այս զառամեալ կնոջ երազը, իղձն էր, իղձ որ հարստութեան հետ էր եկած, իբրեւ կատարեալ կին մը կարծուիլ, վայելուչ, ազնուական, անբասիր։

Ուստի կ'երեւակայէք թէ Հայր Օ...ի ընդունելութիւնը ի՛նչ վիճակի մէջ դրած էր զայն և սիրտն ինչ կատաղութեամբ լի դուրս ելաւ։

Տան փառաւոր կառք մը իրեն կը սպասէր վարժարանին դուռը։ Իր զաւկին հետ աւելի նետուեցաւ անոր մէջ քան նստաւ, այնքան ուժ պահելով որքան պէտք էր հաստատ ձայնով «Ապարա՛նք» ըսելու համար, այնպէս մը որ լսուի վերնադաւթակին վրայ խօսակցող խումբ մը կրօնաւորներէ, որոնք մէկէնմէկ ընկրկած էին մուշտակի և զանգուր մազերու այդ յորձանքին առջեւ։

Սակայն, կառքը ճամբայ ելլալուն պէս, դժբախտ կինը անկիւն մը շրջեցաւ, ոչ եւս իր պատշաճ քօքէդ երեւոյթովը, այլ ընկճուած, արտասուաթոր, զարնելով իր հեծեծանքներն ու իր ճիչերը մետաքսէ բարձիկներուն մէջ։

Ի՛նչ ամօթ... մտածել թէ մերժած էին ընդունիլ իր զաւակը և թէ այդ կրօնաւորն առաջին հարուածով երեւան հանած էր իր կացութիւնը, որ այնքան լաւ ծածկուած կը կարծէր աշխարհիկ կնոջ և անբասիր մօր պերճ ու խարդախ բոլոր երեւոյթներուն ներքեւ։

Իր ինչ ըլլալը կ'երեւար ուրեմն։

Ամէն վայրկեան, ուսումնապետին նուրբ նայուածքը զոր իր վիրաւորուած հպարտութիւնը աչքին առջեւ կը բերէր իբրեւ անհանդուրժելի տանջանք մը, յեղակարծ տաքութիւններ, կարմրութիւններ կը պատճառէր, միմիայն միտքը բերելով զայն։ Կը յիշէր իր շաղակրատութիւնը, անխորհրդաբար ըսուած իր բոլոր ստերը, և այն ժպիտը, այն դժուարահաւան ժպիտը որուն չէր կրցած տոկալ, և իր առաջին խօսքէն իսկ այնքան կատարեալ կերպով գուշակած էր զինքը։

Կառքին միւս անկիւնին մէջ անշարժ և մունջ, Ճէք տխրօրէն մօրը կը նայէր, անոր այդ յուսահատութենէն միայն սա հասկնալով թէ իր պատճառաւը կը տառապէր։ Ցանցաւոր կը զգար ինքզինքը տարտամօրէն, սիրելի պզտիկը. բայց այդ տխրութեան խորը կար նաեւ գիշերօթիկ մտած չըլլալու մեծ հրճուանքը։

Մտածեցէք անգամ մը. տասնըհինգ օրէ ի վեր միայն այդ Վօժիրարին վրայ կը խօսուէր։ Մայրը խօսք առած էր բռնէ չի լալ, խելօք կենալ։ Ազնիւ բարեկամը խրատած էր զինք։ Քոնսթան գնած էր ձորձեղէնը։ Ամէն բան պատրաստուած, որոշուած էր։ Այլ եւս դողդղալով կ'ապրէր միտքը բերելով այն բանտը ուր կը քշէր զինք ամէն մարդ։ Եւ ահա վերջին վայրկենին շնորհ կ'ըլլար իրեն։

Օ՛հ, եթէ մայրն այդքան վիշտ չունենար, ո՜րչափ շնորհակալ պիտի ըլլար անոր, որչափ երջանիկ պիտի ըլլար ինքզինքն զգալով հոն, անոր մօտիկը, կծկուած այդ փոքր կառքին մուշտակներուն մէջ որով այնքան աղուոր պտոյտներ կատարած էին, ու տակաւին պիտի կրնային կատարել։ Եւ Ճէք կը յիշէր յետմիջօրէներն Անտառին մէջ, հեշտագին երկար պտոյտները այդ ընդարմացած ու ցեխոտ Փարիզին մէջ, այնքան նոր իրենց համար, և որուն այնքան կը հետաքրքրուէին երկուքն ալ։ Յիշատակարան մը ճամբուն վրայ, փողոցին էն չնչին միջադէպը, ամէն բան կը հրճուեցնէր զիրենք։

—Նայէ, Ճէք...

—Նայէ, մայրիկ...

Երկու տղաքներու պէս էին։ Դռնակէն կը տեսնուէին թէ՛ պզտիկէն խարտեաշ մեծ գանգուրները, թէ խստիւ քողարկեալ դէմքը մօր...

Տիկին տը Պարանսիի մէկ յուսաբեկ աղաղակէն տղան մէկէնմէկ սթափեցաւ այդ ամէն աղուոր յիշատակներէն։

—Աստուա՜ծ իմ, Աստուա՛ծ իմ, ի՜նչ ըրի, կ'ըսէր ձեռքերը գալարելով, ի՞նչ ըրի որ այսքան դժբախտ ըլլամ։

Այս բացագանչութիւն բնականաբար անպատասխանի մնաց, վասն զի ինչ որ ըրած էր՝ փոքր Ճէք ևս իրեն չափ կ'անգիտանար։ Այն ատեն, չգիտնալով ինչ ըսելիքը, ինչպէս զայն մխիթարելը, երկչոտօրէն բռնեց անոր ձեռքը և եռանդեամբ սեղմեց իր շրթներուն վրայ ճշմարիտ սիրահարի մը պէս։

Մայրը սարսռաց, անոր նայեցաւ մոլորուն նայուածքով.

—Ա՛հ, անգութ, անգութ տղայ, աշխարհք գալէդ ի վեր ո՜րչափ տանջեցիր զիս։

Ճէք տժգունեցաւ.

—Ե՞ս... տանջեցի՞ քեզ։

Աշխարհի վրայ մէկ էակ մը կը ճանչնար, կը սիրէր, իր մայրը։ Գեղեցիկ, բարի, աննման կը գտնէր զայն։ Եւ առանց ուզելու, առանց գիտնալու չարչարած էր զայն։

Խեղճ պզտիկը, այս գաղափարէն ինքն ալ բուռն յուսահատութիւն մը զգաց. այլ մունջ յուսահատութիւն մը, իբր թէ աղմկալից վիշտէն յետոյ զոր տեսած էր, ամօթխածութիւն մը զգար իր ցաւն յայտնելու։ Կը դողդղար, խղդուած հեծկլտանքներ, ջղային մկնակծկումներ կունենար։

Մայրը վախցաւ, բազուկներուն մէջ առաւ զայն։

—Բայց չէ, բայց չէ, խնդալու համար ըսի... Օ՛հ, մեծ պէպէկ... ատանկ վիրաւորուած կ'ըլլա՞ն... Նայեցէք սա չփացածին որ իր երկայն սրունքներովը ինքզինքը օրել կուտայ պէպէկի պէս... Ջէ՛, իմ պզտիկ Ճէքս, դուն բնաւ չես տանջած զիս... Խենդը ես եմ որ սատանի պատմութիւններու կը խառնեմ քեզ... Մի՛ լար նայինք... ես կուլա՞մ կոր...

Եւ տարօրինակ արարածը, իր անցեալ ցաւը մոռնալով, անկեղծօրէն կը խնդար իր Ճէքը խնդացնելու համար։ Այդ շարժուն, հոսլեւանցի բնաւորութեան առանձնաշնորհումներէն մէկն էր ո և է տպաւորութիւն մը երկար ատեն չպահել։ Եզական բան, թափած արցունքները աւելի փայլ և երիտասարդութիւն տուած էին իրեն, ինչպէս տարափ մը որ փայլուն տատրակներու փետուրներուն վրայէն կը սահի՝ և զանոնք կը շողացնէ միայն առանց ներս թափանցելու։

—Ո՞ւր հասանք, ըսաւ յանկարծ վար իջնելով շոգեպատ ապակին... Արդէն Մատլէն... ի՜նչ շուտ եկանք... Նայէ՛, եթէ կուզես կենանք սա բանին... գիտես, նշանաւոր ծաղարարը։ Սրբէ՛ աչքերդ, պզտիկ սպուռ... մեռինկներ պիտի առնեմ քեզի։

Վար իջան Սպանիական ծաղարարին առջեւ որ այն ատեն շատ ալ նոր էր։

Բազմութիւն կար։

Կերպասները, մուշտակները իրարու կը քսուէին, իրարու քով կը սեղմուէին ախորժակի անձկութեամբ մը, և կանանց երեսները, մինչեւ աչքերը վեր առնուած քողով, կը ցոլանային խանութին ոսկեպատ ու բիւրեղեայ ցցուակներով հայելիներէն. ամէն տեսակ զուարթ ցոլմունքներու մէջտեղ, սկահակալներու կաթնաթոյր ճերմակը, գաւաթներու բիւրեղը, անուշեղէններու այլազանութիւնը։

Տիկին տը Պարանսի և իր որդին շատ դիտուեցան։ Ասիկա հրճուեցուց զինք։ Այս փոքր յաջողութիւնը, միանալով քիչ մը առաջուան տագնապին, կլլել տուաւ իրեն շատ մեռինկներ, հրուշակներ, զորս ոռոգեց մաս մը Սպանիոյ գինիով։ Ճէք անոր օրինակին կը հետեւէր, բայց աւելի չափաւորութեամբ, որովհետեւ քիչ մը առաջուան իր խոշոր վիշտը՝ զսպուած հառաչներով ու չթափուած արցունքներով լեցուցած էր իր փոքր սիրտը։

Երբ դուրս ելան, օդը՝ թէեւ ցուրտ, այնքան գեղեցիկ էր, Մատլէնի վաճառանոցը օդին մէջ այնքան անուշ բոյր մը կը դնէր մանիշակներու, որ Իտա ուզեց ոտքով ետ դառնալ ու ճամբեց կառքը։ Թեւթեւ, բայց իրենց վրայ սքանչանք հրաւիրելու սովորած կիներու քիչ մը դանդաղ քալուածքովը, ճամբայ ելաւ Ճէքին ձեռքէն բռնած։ Կենդանի օդին մէջ քալելը, վաճառատուններուն տեսքը զորս կը սկսէին լուսաւորել, բոլորովին վերադարձուցին իր զուարթութիւնը։

Յետոյ, յանկարծ, միւսներէն աւելի շողարձակ ցուցափեղկի մը առջեւ, միտքը եկաւ դիմակաւոր պարահանդէս մը ուր պիտի երթար այն գիշերը, և ուր չզգացած՝ ընթրիք մը պիտի ընէր գինետան մէջ։

(Շարունակելի)

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՓԵՏՐ. 21/4 ՄԱՐՏ 1896

Քաղաքական տեսութիւն

ՀԱԶԱՐԱՄԵԱԿ ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՅ

Անցեալ Դչ. մաճառ դահլիճն հրատարակեց Հազարամեակի հանդէսներուն յայտագիրը։ Հարկաւ գիտէք թէ այս հազարամեակ կը յիշեցնէ մաճառ ազգութեան վերջնական հաստատումն ի Հունգարիա և յԱրբառն սկզբնաւորումը մաճառ թագաւորութեան։ Վարչական յայտագիրը զարմանալի պաշտօնագիր մ'է։ Աշխատութեան և անդադրում յոգնութեան ու ազնուութեան արդի դարուն մէջ, Վարչական յայտագրէն կ'երեւի թէ մաճառ ազգը կարող պիտի ըլլայ վեց ամիս շարունակ խրախճանութեանց պարապիլ ի պատիւ ազգային հազարամեակին։ Փէշթայի ամեն վարժարանք պիտի փակուին Մայիս 1ին (Ն. Տ.), և գոց մնան մինչեւ ցիրը տարեկան արձակուրդին, այսինքն մէջ մ'ալ Հոկտ.ին պիտի բացուին։ Ինչ երջանկութիւն մաճառ դպրոցական սերունդին համար։ Որչափ տղաք պիտի ուզէին այն վեց ամսուն Հունգարիա ըլլալ։ Կառավարութիւնն այսպէս կը տնօրինէ որովհետեւ դպրոցները ննջարանի պիտի վերածուին գաւառացիներու համար, զորս Հազարամեակի Ցուցահանդէսին բերելու մեծամեծ պատրաստութիւնք կը կատարուին։ Կառավարութիւնն այս հանդէսները կազմելով կէտ նպատակի ունի մի կողմէ օտար ազգերուն ու Պետութիւններուն ցոյց տալ մաճառ ազգութեան ու Պետութեան կենդանութիւնն և առուգութիւնն, և միւս կողմէ մաճառ Պետութեան հպատակ թէ՛ բուն մաճառ և թէ սլաւ և ռումէն տարրերուն աչքը շլացնել Մաճառաց մայրաքաղաքին և մաճառ քաղաքակրթութեան հրապոյրներով, որով այն զանազան տարրերը միացնող կամ միացնել միտող կապերն ամրապնդել։ Մաճառ ազգն, իբրեւ խորթ տարր մը Եւրոպիոյ հնդեւրոպական ստուար ազգաբնակութեան կուրծն մխուած, ինքզինք ցուցնելու, ինքն իրեն համար «աւելցած» ընելու մարմաջ մը կը զգայ։ Ապա թէ ոչ, եւրոպեան ուրիշ ազգ մը իւր պետական կազմակերպութեան ո՛ և իցէ մէկ յոբելեանն այն աստիճան շողշողուն փայլով չպիտի չափազանցէր։

* * *

Կառավարական յայտագիրը կը ծանուցանէ թէ Հազարամեակի Ցուցահանդէսը պիտի բանան Թագաւորն ու Թագուհին, շրջապատեալ արքայական գերդաստանի 25 անդամներով։ Ցայտնի է որ նոյն՝ վեհապետն Աւստրիոյ մէջ կայսր է, Հունգարիոյ բաժնին մէջ թագաւոր, և դրամներուն վրայ այնպէս նշանակուած է։ Յոբելեանին առթիւ թագադրութեան եկեղեցւոյն մէջ կատարելի գոհաբանական մեծահանդէս պաշտամունքին թագուհին և արքիդքսները ներկայ պիտի ըլլան Մաճառուհեաց ոսկեճամուկ գոյնզգոյն տարազով, որով աւելի աչքառու պիտի երեւան։ Արքունական հանդէսք և խրախճանութիւնք պիտի տեւեն մինչեւ մայիս 18, յորմէ ետքն Արքունեաց անդամք պիտի կրնան բացակայիլ Փէշթայէ։ Բայց յունիս 6ին նորէն պիտի հաւաքուին հոն՝ Հունգարիոյ արքայական նոր պալատան հիմնարկէքի արարողութեան ներկայ ըլլալու։ Ապա Հունգարիոյ թագաւորին հպատակութիւն յայտնելու արարողութիւնը պիտի գայ, տեսակ մը կրկնութիւն թագադրութեան հանդէսին։ Թագն և յարակից վեհապետական զինանշանները առնել բերելու արարողութիւնը պիտի կատարէ մաճառ աւագանւոյ շքեղ թափոր մը, և այն օգոստափառ զարդեր երկու օր ի ցոյց պիտի դրուին Ս. Մատթէոսի եկեղեցւոյն մէջ։ Ապա Հունգարիոյ Ազգային ժողովոյն հանդէսը պիտի կատարուի։

Յունիս 8ին վերջացած պիտի ըլլայ Հազարամեակի հանդէսին ամենէն փառաւոր մասը։ Այն ատեն հանդէսը պիտի ընդհանրանայ երկրին ամեն կողմերը։ Հազարամեակի յիշատակարաններ պիտի բացուին, մին Յուլիսին, հինգ հատ Օգոստոսին, չորս հատ Սեպտ.ին և երեք հատ Հոկտ.ին։ Օգոստ. 20ին Պուտայի պատմական բերդին մէջ Ս. Ստեփաննոսի յիշատակարանը պիտի բացուի։ Ցայտնի է թէ մաճառ թագաւորութիւնը Ս. Ստեփաննոսի պաշտպանութեան ներքեւ դրուած է, և անոր անուամբ կը կոչուի «Թագաւորութիւն Սրբոյն Ստեփաննոսի», և իւր աւագ պատուանշանն ալ նոյն նախավկային անուամբ կը ճանչուի։ Սեպտ. 1ին չորս հարիւր նոր դպրոցք պիտի բացուին երկրին ամեն կողմը։ Սեպտ. 6ին պիտի օծուի և նուիրագործուի Փոշաւի մայր եկեղեցին։ Ամսոյն 13ին, Մարիա Թերեզա թագուհի-կայսրուհւոյն արձանը պիտի բացուի Բրեսպուրկի մէջ, որ Հունգարիոյ «Թագադրութեան քաղաքն» է։ Ամսոյն 27ին, Թագաւորն ինք պիտի բանայ Դանուբի Երկաթեայ Դուռն, ի ներկայութեան օտար վեհապետաց և իշխանաց։ Կը յիշուի թէ Դանուբի այն մասն որ Երկաթեայ Դուռ կը կոչուի՝ մեծ նաւերուն անանցանելի էր. կերպիւ իւիք պատուար մ'էր ընդմէջ վերին և ստորին Դանուբի։ Պերլինի Վեհաժողովոյն որոշման համեմատ, մաճառ Պետութիւնը մեծ զոհողութեանց տակ մտնելով, օդն հանել տուաւ այն ժայռեր որք կը կազմէին պատուարն, և Դանուբի վերի կողմն ալ մեծ նաւերուն անցանելի ըրաւ, կամ լաւ եւս՝ ընելու վրայ է, այնպէս կարգադրելով գործն որ պաշտօնական բացումն ըլլայ մաճառ Պետութեան փառաւորման հանդիսական շրջանին մէջ։ Հոկտ. 4ին նոր կամուրջ մը և Հոկտ. 11ին նոր Մուզէոն կամ Թանգարան մը պիտի բացուին ի Փէշթա, և Հոկտ. 31ին հանդիսապէս պիտի փակուի Հազարամեակի Ցուցահանդէսը։

Այս յայտագիր Հազար և մէկ գիշերներու խրախճանքները կը յիշեցնէ, այնքան երկարատեւ, բազմատեսակ և յափրեցուցիչ շռայլութիւններ կը պարունակէ, թերեւս այն պատճառաւ որ Մաճառք արեւելեան ազգ մ'ըլլալնին այս կերպիւ կ'ուզեն յիշեցնել արեւմտացիներուն։ Մաճառք կը յուսան որ իրենց ընելիք ծախքն հանեն՝ օտարազգիներուն խուռներամ Փէշթա դիմելովը՝ իրենց հանդէսները դիտելու համար. բայց Փէշթա տակաւին Փարիզ չէ վերջապէս։ Ինչ որ ալ ըլլայ, վեց ամսուան Բաբելոնգան։ Աստուած ախորժակ տայ և բարի վայելում, Տեա՛ռք Մաճառք։

ՔՈՒՊԱ.—Նոր սպարապետ Վէյլէր զօրավար հեռագրեց կառավարութեան թէ ապստամբութեան յառաջխաղացութիւնն արգիլուած է, տեղ տեղ սպանիացի զօրքերն յաղթած են ապստամբներուն, և իւր ձեռք առած միջոցներուն շնորհիւ կը յուսայ հետզհետէ սահմանափակել շարժումն։ Հետեւապէս, սպարապետը կարծիք կը յայտնէ թէ ներկայ վիճակը կառավարութեան ձեռնտու է՝ ընտրողներուն վստահութեան կոչում ընելու համար։ Այս զեկուցման վրայ, պահպանողական վարչութիւնը ձեռնարկեց ընտրութեանց։ Ազատական կուսակցապետ Պ. Սակաստա, միւս ընդդիմադիր հատուածներուն հետ միացած, պիտի ջանայ տապալել Պ. Քանովաս տէլ Քասդիլլոյի վարչութիւնն, անոր երեսը զարնելով Քուպայի գործին այսքան երկարիլը։ Կառավարութիւնը կը պատասխանէ թէ «Մեք ինչ յանցանք ունինք։ Ամենէն կարող զօրապետնիս հոն ղրկեցինք։ Ուզածին չափ զօրք և ռազմամթերք տուինք։ Եթէ չյաղթեցաւ, մեզմէ ինչ կ'ուզեն։ Մեք նախարարներս պիտի չերթայինք վարել մեր զօրքերը Քուպայի մէջ։» Առ այս Պ. Սակաստա պատասխանել կը թուի, «Սա գործը քիչ մ'ալ մենք ընենք նայինք, տակէն չե՞նք կրնար մի ելնել։» Պ. Սակաստա եւս մատը մեղրին պիտի դպցնէ. ան ալ համը պիտի նայի։ Մինչ այս մինչ այն, Սպանիա-Քուպայի խնդիրը կը դառնայ կ'ըլլայ Սպանիա—Ամերիկայի խնդիր։ Ջի Քուպացիներն օրինաւոր պատերազմիկ ճանչելէն՝ Քուպացիներուն թեր ելնելու մատնաչափ մը միայն կը մնայ։ Որովհետեւ մինչեւ ցարդ Քուպացիք կերպիւ իւիք արտաքոյ օրինաց ճանչցուած էին, յայտնապէս թող չէր տրուեր որ Միացեալ Նահանգներէն անոնց զէնք, ռազմամթերք և կամաւորներ ղրկուէին, թէեւ ձեռքի տակէ դարձեալ կը ղրկուէին։ Մինչեւ իսկ հեռագիրն անցեալ օր ծանոյց թէ Քուպացիներուն օգնութիւն տանող երկու շոգենաւեր վար դրուեր են ամերիկեան իշխանութեանց կողմէ։ Ասկէ ետքն ասանկ չի կրնար ըլլալ։ Միացեալ Նահանգները թէ Սպանիացիներուն և թէ Քուպացիներուն նոյն աչքով կը նային օրինապէս։

* * *

Ամերիկեան Խորհրդարանը չի շատանար օրինական պատերազմիկի իրաւունքը ճանչելով Քուպացիներուն։ Երեսփ. ժողովոյն մէջ Պ. Հիթ, ատենապետ Երեսփ. ժողովոյ արտաքին գործոց յանձնաժողովոյն, տեղեկագիր մը ներկայեց՝ համարձակ որոշմնագրով մը, որով կ'ըսէ թէ Ամերիկեան Խորհրդարանը, ցաւելով մարդու զոհերուն և գոյքի վնասներուն համար որք տեղի կ'ունենան Քուպայի մէջ, յարմար կը դատէ որ ամերիկեան կառավարութիւնն իւր ձեռքէն եկածն ընէ վերջ տալու համար այս պատերազմին, և ի հարկին միջամտէ։ Խորհրդարանն այս մասին իւր աջակցութիւնը կը խոստանայ Նախագահին։ Հանրապետական կուսակցութեան կողմէ Պ. Պաուէլ առարկեց թէ այսպիսի որոշմնագրի մը քուէարկման հետեւանքը կրնայ ըլլալ պատերազմ բանալ Սպանիոյ դէմ։ Եւ ահա շատ մը նստարաններէ այս ձայնը լսուեցաւ։ «Մեր ուզածն ալ այն է որ Սպանիա պատերազմ բանայ մեզ դէմ, և խնդիրը միանգամ ընդ միշտ լմննայ»։ Պ. Հիթ և յանձնաժողովը համոզուած են որ խնդիրը թէ Սպանիոյ և թէ Քուպայի համար շահաւոր կերպիւ չի կրնար լմննալ մինչեւ որ Քուպացիները ընտրեալ վարչութիւն մը չկազմեն կղզւոյն մէջ։ Վիճաբանութեան շարունակումն յետաձգուեցաւ։

* * *

Զօր. Վէյլէր հրամայեց գրաւել ինչքն ու գոյքն այն Քուպացիներուն որոնց իրենց բնավայրերէն բացակայութիւնն արդարացի չէ։ Իսկ այն Քուպացիք որք մինչեւ 15 օր իրենց տուները դառնան, ներման պիտի արժանանան։

ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ ՔՈՒՊԱՅԻ.—Քուպացիք, իբրեւ օրինաւոր պատերազմիկ ճանչուած ըլլալով Մ. Նահանգաց կողմէ, որոշեր են 100 միլիոն տոլարի փոխառութիւն մը կնքել Մ. Նահանգներէն, որով կը յուսան վճռական հարուած մը տալ կղզւոյն արդի վարչութեան, և զատ վարչութիւն մը կազմել։

—Փարիզէ երեկուան թուով կը հեռագրուի թէ, Քուպացիներուն իբրեւ օրինաւոր պատերազմիկ ճանչուելուն հակառակ, Փարիզի մէջ չի կարծուիր որ պատերազմ ծագի Սպանիոյ և Մ. Նահանգաց միջեւ։

ԻՏԱԼԱՑԻՔ Ի ՀԱԲԷՇԱՍՏԱՆ.—Զօր. Պալտիսէրա Փետր. 14/26ին Պրինտիզիէ մեկնեցաւ դէպ ի Սուէզ, ուր իտալեան արքունի նաւ մը զինք պիտի առնու և անմիջապէս Մասուա պիտի փոխադրէ։ Հեռագրաւ ծանուցուեցաւ Զօր. Պարադիէրի թէ կառավարութիւնն որոշած է Պալտիսէրա զօրավարին յանձնել Ափրիկէի զօրաց սպարապետութիւնն, իւր հրամանատարութեան ներքեւ թողլով միայն յառաջապահ զօրաբաժինը։ Զօր. Պալտիսէրա Մասուա հասած պէտք է ըլլայ։ Պարադիէրի զօրավարին նկատմամբ ձեռք առած միջոցովը կառավարութիւնը կը ցուցնէ ըստ բաւականին թէ Հապէշաց դէմ զինուորական գործողութեանց ընթացքէն դժգոհ մնացած է։

ՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ ԻՏԱԼԱՑԻՈՑ

Հռոմէ Մարտ 2 թուով վերջին հեռագիր մը Ստեֆանի կէս-պաշտօնական Գործակալութեան՝ կը ծանուցանէ թէ Զօր. Պարադիէրի, որ Հապէշներուն բանակը զարկած էր, քանի մը ժամուան կատաղի պայքար մը ետքն, հարկադրուեցաւ ետ դառնալ դէպ ի Պելմէզա։ Հապէշ զօրքերն աճարկու էին, մինչ իտալեան զօրքերը շատ պակաս էին թուով։ (Ուրեմն ինչո՞ւ յարձակեր է իտալացի զօրավարն)։ Այս տխուր գոյժ սաստիկ սրտայուզութիւն պատճառեց Իտալիոյ մէջ։

ՖՐԱՆՍԱ.— Պ. Պուրժուայի յաղթանակը կարճատեւ եղաւ։ Հազիւ թէ Երեսփոխանութեան մեծամասնութիւնը Ծերակոյտին դէմ յարուցած և ինք դժուարութեան մէջէն ելած կը կարծէր, և ահա Երեսփ. ժողովը անվստահութեան կսկծեցուցիչ ցոյց մ'ըրաւ իրեն դէմ։ Ելմտացոյցի նորընտիր յանձնաժողովն որ 31 անդամէ կը բաղկանայ՝ ի բաց առեալ 1—2 անդամ՝ բացարձակ հակառակորդ է Նախարարական առաջարկներուն, մանաւանդ եկամտի վրայ տուրքին, որ Պ. Պուրժուայի դահլիճին հիմնական դաւանանքն է։ 31 անդամներէն 26ը չափաւոր հանրապետական են, 5ն արմատական և երկուքն աջակողմեան, մինչ նախորդ յանձնաժողովոյ անդամոց 20ն արմատական էին և երկուքն արմատականէն ալ աւելի բարեկամ արդի դահլիճին, այսինքն՝ ընկերվարական։ Հետեւանքն այն պիտի ըլլայ որ կամ Պ. Պուրժուայի դահլիճն հրաժարական պիտի տայ, և կամ պիտի հրաժարի իւր եկամտի վրայ տուրքի ծրագրէն, ի մեծ գոհունակութիւն չափաւոր հանրապետականաց։

ԽԱՂԱՄՈԼՈՒԹԻՒՆ ՑԵԳԻՊՏՈՍ. — Անցեալ շաբթու եգիպտական ոստիկանութիւնը կոխեց մասնաւոր ակումբ մը որ Գահիրէի Կէզիրէ Բէլէս համբաւաւոր պանդոկին գրասրահին մէկ կողմը զետեղուած էր։ Այս պանդոկ, որ Խտիվական նախկին ապարանք մ'է, կը մատակարարուի նոյն ընկերութեան ձեռամբ որ հիմնած է նաեւ Բերա Բէլէս պանդոկը։ Յիշեալ ակումբին մէջ 12ի չափ անձինք, ընդ որս Լոնտոնի մեծ գոհարավաճառ մը, պագարա կը խաղային, մինչդեռ Ամերիկացիներու պարահանդէս մը տեղի կ'ունենար Քաղինոյին մէջ ուրիշ կողմը։ Ոստիկանութիւնը գրասեղանի վրայ դրուած գումարներն և յանցաւորներուն անունները նշանակեց։ Եգիպտական ոստիկանութիւնը մտքը դրեր է հալածել մեծահարուստ անգլիացի և ուրիշ զբօսասէրներն որք խաղամոլութեամբ կը պարապին ամենէն փայլուն ակումբներու մէջ։

Տօքթօր Յ. Ջիրեճեան

ՎԻՐԱԲՈՅԺ ԵՒ ԿԱՆԱՆՑ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍՆԱԳԷՏ

Ամեն առաւօտ ժամը 2 1/2ն մինչ 6 Իւսկիւտար Իճատիէ Պազալ փողոց թիւ 25 իւր տունը իրեն դիմող ամեն կարգի հիւանդները կը դարմանէ եւ ի հարկին գործողութիւններ ալ կը կատարէ, երկուշաբթի եւ հինգշաբթի օրերն ալ ձրի։

471 2—20

ՀԵՌԱԳԻՐ

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ, 2 Մարտ. — Միացեալ Նահանգաց Երեսփ. Ժողովն, յետ երկար վիճաբանութեան, սաստիկ քուէով ընդունեց Ծերակոյտին որոշումն, որով օրինաւոր պատերազմիկի իրաւունք կը ճանչէ Քուպացիներուն։

ԹՈՒԼՈՆ.— Պ. Ֆէլիքս Ֆօռ ընդունեց քաղաքին իշխանութեանց շնորհաւորութիւնները։ Յետոյ Զինարանոցն այցելեց։ Միջօրէէն ետքը գնաց աչքէ անցուց Ա. կարգի զրահաւոր Ֆորմիտապլ, և ապա այցելեց նաւազներու հիւանդանոցին։

ՀՌՈՄ.—Մանր ցոյցեր եղան Հապէշաստանի արշաւանքին դէմ։ Հանրային կարծիքն աւ քան զեւս կը բարկանայ սոյն ամուլ արշաւանքին շարունակման դէմ։ Միլանի մէջ ալ ցոյցեր եղան։

—Նաբոլիի իշխանը (գահաժառանգ) Ռամպերթօ Թագաւորին ներկայացուցիչը պիտի ըլլայ Զարին Թագադրութեան։

ՎԻԷՆՆԱ.—Եթէ նորէն հակահրէական Տքթ. Լիւկըր քաղաքապետ ընտրուի, որոշուած է Խորհրդարանին վաւերացնել տալ քաղաքային նոր օրէնք մը, որուն համեմատ Վիէննայի քաղաքապետն այսուհետեւ կառավարութենէն պիտի անուանուի ուղղակի։

ԳՐԱԿԱՆ ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ցովակիմ էֆ. Գալէմքեարեան նուիրեց, ձեռամբ Սամուէլ Երէցի, 60 կտոր զբօսալի գրքեր՝ Ազգ. Հիւանդանոցի պատսպարեալներուն համար, և 5 դասագիրք՝ գաւառացի աղքատ աշակերտներուն ի նպաստ։

Ցարութիւն էֆ. Մրմրեան 10 կտոր «Կենցաղ կամ Դաստիարակութիւն», ձեռամբ գրավաճառ Պ. Պալենց էֆ.ի, նոյն նպատակին համար։

Կարագեան ընտանիքը ցաւօք կը ծանուցանէ

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԷՖԷՆՏԻ ԿԱՐԱԳԵԱՆԻ

ցաւալի մահը որ տեղի ունեցաւ երկուշաբթի գիշեր ժամը 3½ին։

Հանգուցելոյն մարմինը փոխադրուած է Պէշիկթաշի Ս. Աստուածածնայ եկեղեցին ուր պիտի կատարուի յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսը այսօր, չորեքշաբթի, ժամը 8ին և մարմինը պիտի փոխադրուի Շիշլիի Ազգ. Գերեզմանատունը, ընտանեաց յատուկ դամբարանը ամփոփուելու համար։

Պէշիկթաշ 20 փետր. 96

Ծ.—Կը խնդրուի հանգուցելոյն ազգականներէն ու բարեկամներէն՝ ծաղկեփունջ չնուիրել դագաղին։

Եւ անոնցմէ որ հրաւիրագիր չեն ստացած, իբր այն նկատել ներկայս։

Ներքին լուրեր

ԶԱՐԻՆ ԹԱԳԱԴՐՈՒԹԵԱՆ հանդէսին ներկայ գտնուելիք օսմանեան պատուիրակութեան նախագահ կարգուեցաւ Փարիզի օսմանեան նախորդ դեսպան Զիա փաշա, որ որոշեալ ատենին Մոսկուա պիտի ուղեւորի։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ նախարարին հետ երէկ խորհրդակցութիւն մը ունեցան մայրաքաղաքիս դրամատէրներէ մէկ քանին։ Խորհրդակցութեան առարկայ էին սեղանաւորական խնդիրներ։

ԾԽԱԽՈՏԻ ՈՒ ԹԸՆՊԷՔԻԻ ՌԷԺԻՆԵՐԸ.—Ելմտական նախարարութեան խորհրդականին նախագահութեամբ կազմեալ յանձնաժողով մը քննեց ծխախոտի ու թընպէքիի Ռէժիներուն կանոնագրերն և իւր քննութեանց արդիւնքը տեղեկագրեց նախարարութեան։

—Թընպէքիի Ռէժիին գործառնութիւնները քննելու պաշտօն ունեցող յանձնաժողովն, որուն նախագահն է Մաքսային վերատեսուչ Հասան Ֆէհմի փաշա, իւր խորհրդակցութիւններն աւարտեց և արդիւնքը պիտի տեղեկագրէ։

ՄԵԾ ՇՈՒԿԱՆ. — Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան ժողովն աւարտեց այն քննութիւնները, զորս կը կատարէր՝ Մեծ Շուկայի նորոգութեան համար կազմեալ յանձնաժողովոյ տեղեկագրոյն նկատմամբ։ Հանրօգուտ շինութեանց ժողովոյ տեղեկագիրն, յարակից բոլոր թուղթերով, պիտի մատուցուի Բ. Դրան։

ԵՐԴՈՒՄ. — Բարձր. Մեծ-Եպարքոսէն հրահանգ խնդրուեցաւ թէ կառավարական պաշտօնատանց թղթակիր քարտուղարներն ալ միւս պաշտօնէից նման պէ՞տք է երդում ընեն թէ ոչ։

ՊՈՐՍԱՅԻ մէջ գործ ընողներու միջեւ եղած պարտքի ու պահանջքի հաշիւները կարգադրուեցան՝ իրարու ընծայուած դիւրութիւններով և յուսալի է թէ ի մօտոյ անհետի այն դժուարութիւնք, որք Պորսային մէջ ծագեցան Մոռաթօֆին աւարտելուն առթիւ։

ՄԱՀ ԽԱԼԻԼ ՓԱՇԱՅԻ.— Կայս. նախկին առաջին Թիկնապահ Խալիլ փաշա, որ ժամանակէ մը ի վեր հիւանդ էր, առջի օրը մեռաւ։

ԿԻՒՄԻՒՇ ՀԱՃԻՔԷՕՅԻ ՀԱՆՔԸ.—Ձեռնհաս իշխանութիւնը նկատելով որ Կիւմիւշ Հաճիքէօյի հանքը ուղղակի և հին դրութեամբ շահագործուելէն ելմտական գանձը չօգտուիր, հրահանգ խնդրեց Բ. Դուռնէն որ կամ նոր դրութեամբ շահագործուելու համար ընկերութեան մը յանձնուի և կամ դադրեցուցուի, ինչպէս եղած է Կիւմիւշխանէի և Կապան Մատէնի հանքերուն համար։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ պարսկական ընդհանուր հիւպատոս կարգուեցաւ Սայիտէլվէզարէ Միրզա Ալի Էքպէր խան։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպանատան պահականաւը՝ Լէվրիէ երէկ Իզմիր գնաց։

ՏՈՔԹ. ՄԻՒԼԻԿ, որ ժամանակէ մը ի վեր հիւանդ էր, ապաքինեցաւ և առջի օրը կայս. պալատ երթալով շնորհակալութիւն մատոյց՝ հիւանդութեանը միջոցին իրեն նկատմամբ ցոյց տրուած կայսերական հոգածութեան համար։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ առեւտրական սենեակը ընդարձակ ծրագիր մը մատուցանելով Առեւտրական նախարարութեան, նահանգին առեւտուրն ու երկրագործութիւնը զարգացնելու նպատակաւ առաջարկած է երկաթուղեաց սակացոյցերը զիջել և օտար երկիրներէ բերուած ալիւրներէն ու կորկոտներէն այնպիսի մաքսատուրք մը առնուլ որով տեղական բերքերը կարենան մրցիլ օտար արտադրութեանց հետ։ Կայս. կառավարութիւնը դիւրութիւններ ու աջակցութիւն ընծայէ, որպէս զի օսմանեան երկիրներու մէջ գործարաններ հաստատուին՝ ընդեղէններէն ալիւր հանելու համար։ Նոյնպէս նկատելով որ Պուլկարիա, Ռումանիա ու Սերպիա բարձր մաքսատուրք մը կ'առնուն Սէլանիկի մանրանաց արտադրութիւններէն, առեւտրական դաշնագրերու մէջ այդ կէտն ալ ուշադրութեան առնուլ։ Սէլանիկի առեւտրական Սենեակը նոյնպէս այդ կարգի ուրիշ առաջարկութիւններ ըրած է

ԳԱՀԻՐԷԻ մէջ բաւական տաք կընէ։ Ջերմաչափը՝ շուքի մէջ՝ 15° ցոյց կուտայ։

Պ. ԶԱՐԻՔՕՖ, ռուս դիւանագիտական գործակատար Սօֆիայի, որ անցեալ օր Բեդրսպուրկ գնաց, մեկնելէ առաջ՝ ռուսական դեսպանատան երկրորդ քարտուղար Պ. Մանսուրօֆի հետ՝ Ֆէներ Պատրիարքարանն երթալով այցելութիւն տուաւ Տ. Անթիմոս Պատրիարքին։

ԱԼԷՔՍԱՆՏՐ ԱԼԷՔՍԱՆՏՐԻՏԻ ԷՖԷՆՏԻ, որ Եանեայի և Շգոտրայի նահանգաց դատական քննիչ կարգուած էր, երէկ իրիկուն մեկնեցաւ մայրաքաղաքէս։

ՔԱՐԱՓԻՆԸ.—Աւստրիական, ռուսական, անգլիական, գերմանական և իտալական դեսպանք, որք առջի օրը Բ. Դուռը գացած էին, քարափանց սակացոյցի խնդրոյն վրայ տեսակցեցան Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին հետ։ Ֆրանսական դեսպանատան գործակատար Պ. տը լա Պուլինիէռի կողմէ առաջին թարգման Պ. Ռուէ ներկայ էր։

ՖԷՆԷՐԻ Մայր եկեղեցւոյն մէջ, առջի օրը, եպիսկոպոս ձեռնադրուեցաւ Պատրիարքարանի երէց Տ. Քոնսթանթին Միքուլիս, որ Բարամիթիի (Այտօնաթ, Եանիա) մետրապոլիտ կարգուած էր։ Հանդէսին նախագահեց Տ. Անթիմոս Պատրիարքը։

ԱՅՏԸՆ—ԻԶՄԻՐԻ երկաթուղւոյն Փետ. 10ին աւարտող շաբթուան հասոյթն եղած է 4,301 ոսկի. անցեալ տարի 3,957 ոսկի էր։

ԻԶՄԻՐԻ ՆԱՒԱՀԱՆԳԻՍՏԸ.—1895 տարւոյն Իզմիրի նաւահանգիստ ժամանած են 6,233 նաւեր, որոց 2,077ը շոգենաւ և միւսները առագաստանաւ։ Ասոնց ընդհանուրին տարողութիւնն է 1,849,301 տակառաչափ, որուն 1,733,210ը՝ շոգենաւերուն համար։

ՅՈՒՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ. — Սեւ Լերան գործակատար Պ. Պաքիչ, առջի օրը, Ֆէներ Պատրիարքարանն երթալով Ամեն. Տ. Անթիմոսի յանձնեց Տանիլօ պատուանշանի մեծ խաչն, զոր Սեւ Լերան Նիքօլա իշխանը նուիրած էր Ն. Սրբազնութեան։

Տ. ԵՒՆԱՏԻՈՍ.—Բերայի Յունաց քարոզիչ Տ. Եւնատիոս Մէզիմպրիի (Աքելեան Բուրկէզի) արքեպիսկոպոս կարգուեցաւ։ Սինոդը միաձայնութեամբ Տ. Եւնատիոսի յաջորդ կարգեց Տ. Գերմանոս Գարավանկէլին։

ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ. — Ֆրանսական գաղթականութեան ձեռնարկած հանգանակութիւնն, որով նուէր մը պիտի ընեն դեսպան Պ. Քամպօնի ինչպէս նաեւ Պ. Պեռժէի, յաջողութիւն կը գտնէ։ Կը յուսացուի թէ մինչեւ 10,000 ֆրանք պիտի արտադրէ։

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ դեսպանին կինը՝ Մավրոկորտաթօ իշխանուհին, այսօր Աթէնք կ'ուղեւորի։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԵԱՑ ՊԱՐՏԱԹՈՒՂԹԵՐԸ. — Հանրային Պարտուց վարչութիւնն սկսաւ Փարիզի հրապարակէն արեւելեան երկաթուղեաց պարտաթուղթեր գնել։ Տրամադրելի գումարը 115,000 օսմ. ոսկի ըլլալով, առ այժմ գնելի պարտաթուղթերու թիւն է 23,000։

ՔՈԼԵՐԱ.—Աղեքսանդրիոյ մէջ, անցեալ շաբթու, քոլերայէ եօթը դէպքեր պատահեցան։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՍԵՐՊԻԱ.—Կայս. Իրատէ մը, կըսէ Սթամպուլ, վաւերացուցած է՝ Բ. Դրան և Սերպիոյ միջեւ կնքեալ հիւպատոսական պայմանագրութիւնը։

Պ. ՀԷՐՊԵՐԹ.—Անգլիական դեսպանատան առաջին քարտուղար Պ. Հէրպէրթ, երկուշաբթի օրն, իր կնոջ հետ Բան ուղեւորեցաւ արեւելեան ճեպընթաց կառախումբով։

ՍԸՐ ԷՏԿԱՐ ՎԻՆՍԸՆԹ, ընդհանուր տնօրէն Օսմ. Պանքայի, որ մէկ քանի օրէ ի վեր Վիէննա կը գտնուի, այսօր մայրաքաղաքս կսպասուի՝ Պ. Կասիմօն Օպուանօֆի հետ։

Սըր Էտկար Վինսընթ, անցեալ շաբաթ օրը, խորհրդակցութիւն մը ունեցեր է Օսմ. Պանքայի վարչական ժողովոյ անդամ Պ. Պեռժէի ինչպէս նաեւ Տէյչը Պանքէն Պ. Պ. Պռոտաք ու Սիմէնսի հետ։ Խորհրդակցութեան նիւթն էր օսմանեան փոխառութիւնը։ Գումարին և շրջաբերութեան հանուելու եղանակին վրայ տակաւին որոշում մը տրուած չէ։

—Կըսուի թէ Սըր Էտկար Վինսընթի կատարած այդ խորհրդակցութեան առարկայ եղած է նաեւ աւելի աժան տոկոսաբեր նոր թուղթերու հետ փոխանակել հարիւրին հինգ տոկոսով մաքսային պարտաթուղթերն, օսմանեան ուրիշ պարտաթուղթեր ինչպէս նաեւ երկաթուղեաց միացեալ գծերու փոխառութենէն մնացած պարտաթուղթերն և այդ նպատակի իրագործման համար տասը միլիոն անգլիական ոսկիոյ նոր թուղթեր շրջաբերութեան հանել։ Այդ սեղանաւորական գործողութենէն աւելնալիք երկու միլիոն օսմանեան ոսկին մէկ անգամէն Ելմտական գանձուն պիտի տրուի։

ՄԵԾ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ.—Ֆիւրսթ Պիզմարք մեծ շոգենաւն, որուն մէջ կան անգլիացի ու ամերիկացի զբօսաշրջիկներ, և որ այժմ Սուրիոյ ծովեզրը կը գտնուի, շաբթուս մայրաքաղաքս կսպասուի։

ԶԲՕՍԱՆԱՒ.—Ս. Սանէնիէճա զբօսանաւն, որուն մէջ կան հարիւրի չափ զբօսաշրջիկներ, առջի օրը Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանեց։

ՍԸՎԱԶԻ Թէնօս գաւառակին իրաւասութեանը ենթարկեալ Պէհարիգի, Բիալի Գարալար, Էքինճիօղլու, Գաղան, Թէքքէ, Կիրիտլի, Գանթարիգ, Գուրտլը Գաճա, Ղազի Մազարա, Փաշա ու Աղչէլի գիւղերը, որոշմամբ Պետական Խորհրդոյ, այդ գաւառակէն անջատուելով Սըվազի կեդրոնին իրաւասութեանը պիտի ենթարկուին։

ՊԱՀԵՍՏԻ ԶՕՐՔԵՐ.— Պրուսայի նահանգին Չեքիրկէի պահեստի զօրաց վաշտն, որ անցեալները ի զէն կոչուելով Բազարքեօյ գաւառակին կողմերը ղրկուած էր, արձակուեցաւ։

ՆՈՐ ԼՐԱԳԻՐ. — Իզմիրի մէջ ի մօտոյ Թէրագգը անուն պարբերական հանդէս մը պիտի հրատարակուի և պարունակութիւնը պիտի ըլլայ գրական ու գիտական նիւթեր։

ԹԸՆՊԷՔԻ.—Պարսկերէն Ախթէր լրագիրը, ըսելով որ Թընպէքիի ընկերութեան գործառնութիւնները կանոնաւոր չեն ընթանար, կը յարէ թէ ընկերութիւնը իր յանձնառութեանց մեծ մասը ցարդ չէ կատարած և թէ Անախթար Փարասը կոչուած որոշեալ գումարէն, զոր ընկերութիւնը պարտի վճարել Թընպէքիի վաճառականներուն, ցարդ երկու մասնավճարները հատուցած է և միւս երկուքն տակաւին անվճար կը մնան։ Ընկերութիւնը նոյնպէս ցարդ չէ վճարած Տէպրիզի Իրանեան վարժարանին յատկացուած տարեկան 150 ոսկին, որ պաշտօնական պայմանագրութեան մէջ նշանակուած է։ Այդ գումարին վճարումը որոշուած էր այն պատճառաւ որ նոյն ընկերութեան կազմութեամբ այդ վարժարանին յատկացուած հասոյթները պակսած էին։ Թընպէքիի վաճառականք առաջները իւրաքանչիւր հակին համար մէկ ղրուշ կը վճարէին ի նպաստ նոյն վարժարանին, որով տարեկան 300 ոսկիի մօտ գումար մը կը գոյանար։

Թընպէքիի Ռէժիին ընկերութիւնն իր այդ յանձնառութիւնը երկու տարի միայն գործադրելով անկէ յետոյ վճարումները չէ շարունակած։

ՄԱՆՐ ԴՐԱՄ.—Արքունի Փօղերանոցին մէջ Պայրամէն յետոյ պիտի սկսի կոխուիլ արծաթախառն պղինձէ մանր դրամներ՝ տասը և հինգ փարանոց։

ԽԱՆԵԱՅԻ Հելլենական նորընտիր ընդհանուր հիւպատոս Պ. Ջէքօս իր պաշտօնատեղին երթալով պաշտօնական այցելութիւն տուեր է կուսակալին, որ յետոյ փոխադարձ այցելութեան գացեր է հիւպատոսին։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ.—Ծովային առեւտրական դատարանը, Նէրսէ Սաաֆէն, սնանկացեալ հռչակած է վաճառական Միսաք էֆ. Ստեփանեանը։

ՁՄԵՌ. — Քէօթահեայ, Իւնէկէօլի, Պիլէճիկի, Սէմավի ու Եէնիշէհիրի կողմերը առատ ձիւն տեղացած է։ Շատ տեղեր ձիւնին բարձրութիւնը տասը թիզի հասած է։

Պրուսայի մէջ ու շրջակայ լերանց վրայ գտնուած ձիւները սկսած են հալիլ։

ՈՃԻՐՔ ԵՒ ԱՐԿԱԾՔ.— Անցեալ գիշեր, Պոլսոյ Տիրէքլէր Արասը թաղի սրճարաններէ միոյն մէջ հրեայ ակնոցավաճառ մը մտած էր առուտուր ընելու համար. խանութին սպասաւորներէ մին ազդարարեց իրեն դուրս ելնել. հրեան դժկամակեցաւ և այդպէս կռիւ մը ծագեցաւ։ Սպասաւորը ոտքի հարուած մը տուաւ հրեային աճուկին, որ մարելով գետինն ինկաւ և իր տուփն ալ կոտրտեցաւ։ Անմիջական դարմաններն եղան հրեային և խելքը գլուխը բերուելով տունը ղրկուեցաւ։

—Առջի գիշերը, Շիրքէթի շոգենաւերէ մին, որ գիշերային երթեւեկութիւն կը կատարէ, Սալը Բազարի առջեւը մակոյկի մը զարնուեցաւ։ Մէջը գտնուող երեք մարդիկ ծովը նետուեցան։ Անմիջական օգնութեանց շնորհիւ անոնցմէ երկուքն ազատուեցան, իսկ երրորդին համար կըսուի թէ խղդուեցաւ։

ՔՈՆԵԱՔ Ն. Ի.
ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ
ՄՈՍՔԱԴ ԳԻՆԻՈՎ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ
ԱՄԵՆԷՆ ԶՈՒՏ ՔՈՆԵԱԿԸ
ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ
Յունական եւ Եւրոպական բազմաթիւ հիւանդանոցներու
Մեծաքանակ առաքում բովանդակ Թուրքիոյ, Եգիպտոսի, Սուրիոյ, Ռումանիոյ,
Սերպիոյ, Պուլկարիոյ, Ռուսիոյ, Ամերիկայի եւ Հնդկաստանի համար։

ՎԱՃԱՌԱՆԻՇ ԳՈՐԾԱՐԱՆԻ
ΣΥΜΒΟΛΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ
[illegible]

ՊԱԹԻՍԹԱ ԻՊԻՐԵՈՆ
ՄԻԱԿ ԳՈՐԾԱՐԱՆ ՔՈՆԵԱԿԻ
Պ. Ֆ. ՊԱԹԻՍԹ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ՊԻՐԷՈՍ
ՈՐ ՀՆՈՒԹԵԱՆ ԱՌԱՒԵԼՈՒԹԻՒՆՆ ՈՒՆԻ
Հաստատեալ 1872 ին
Միակ Ներկայացուցիչ Տ. Կ. Տիսփինատիս։ Կեդրոնական վաճառատուն, Ղալաթիա, Ցիւլֆարի փողոց, Թիւ 23. Մաճառեան Բերա Քայլան..—[illegible] Թիւ 9

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ

Իւլայի առաջին աստիճան տրուեցաւ մաքսային ժողովոյ անդամներէն Րէֆիք պէյի։

Մալթայի օսմանեան ընդհանուր հիւպատոս անուանուեցաւ Նափոլիի ընդհանուր հիւպատոս Մալաքա Նիքոլաս էֆէնտի, որուն յաջորդեց Մալթայի ընդ. հիւպատոս Աթըֆ պէյ։

Հռոմի օսմանեան դեսպանատան երրորդ քարտուղար անուանուեցաւ Վիեննայի օսմանեան դեսպանատան երրորդ քարտուղար Իպրահիմ Սամիհ պէյ, որուն յաջորդեց Հռոմի օսմ. դեսպանատան երրորդ քարտուղար Հասան Քեազիմ պէյ։

Էտիրնէի Ճիսրը Էրկէնէ գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Տիմէթօքա գաւառակին գայմագամ Խուրշիտ էֆէնտի, որուն յաջորդեց Ճիսրը Էրկէնէ գաւառակին գայմագամ Լութֆի էֆէնտի։

Պրուսայի Եէնիշէհր գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Տիմէթօքայի նախորդ գայմագամ Սավֆէթ պէյ։

Վանայ նահանգին Պէյթիշշեպապ գաւառակին Նաիպ անուանուեցաւ Րավէնտուզի նախորդ Նաիպ Ապտիւլ Ֆէթթահ էֆէնտի։

Էնկիւրիի նահանգին Նալլըխան գաւառակին Նաիպ անուանուեցաւ Կէօյնիւկի նախորդ Նաիպ Ապտիւրրահման Նաֆըզ էֆէնտի։

Էրզրումի նահանգին Քէմախ գաւառակին Նաիպ անուանուեցաւ Պուլանըքի նախորդ Նաիպ Իսմայիլ Հագգը էֆէնտի։

Սըվազի նահանգին Մարզուան գաւառակին Նաիպ անուանուեցաւ Իյնէպօլի նախորդ Նաիպ Ալի Զիհնի էֆէնտի։

Առաջին կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Սօֆիայի ռուսական ընդհանուր հիւպատոս Պ. Զարիքօֆի։

Երկրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Պոլսոյ ներքին ապրանաց մաքսատան տնօրէն Իզզէթ պէյի։

Երրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Սէլանիկի մաքսատան տնօրէն Ճէմալ պէյի։

Երրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Սըվազի ֆրանսական հիւպատոս Պ. Մօրիս Քարլօնի և չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ թարգմանին Հապիպ Սիուֆի էֆէնտիի։

Երրորդ կարգի Շէֆգաթ՝ Սըվազի ֆրանսական հիւպատոսին կնոջ՝ Տիկին Էմիլի Քարլօնի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՋԵԿՈՒՑՄՈՒՆՔ

Հետեւեալ Պաշտօնական Ջեկուցումը հաղորդուած է ի հրատարակութիւն.

«Փետրուար 19 Թուականաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին ուղղեալ հեռագիր ծանուցած են թէ Պիթլիսի, Պրուսայի, Էնկիւրիի, Հալէպի, Վանայ, Մուսուլի, Գօնիայի, Տիարպէքիրի, Տրապիզոնի, Խարբերդի, Սըվազի և Էրզրումի նահանգաց մէջ ալ, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, կատարեալ անդորրութիւն և ապահովութիւն կը տիրէ։»

ԱԶԳ

1312 մարտ ամսուն մօտենալուն, յորում տեղի կունենայ ոգելից ըմպելիներու տուրքի առաջին վճարումը, օսմ. Հանրային Պարտուց ընդհ. տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ Կ. Պոլսոյ և արուարձաններու գինեվաճառներու թէ, կանոնագրին 14րդ յօդուածին համեմատ, պարտին անձամբ ներկայանալ ներկայ փետրուար ամսուն մէջ ըմպելիներու տեսչութեան ի Կ. Պոլիս, վճարման փոխարէն արտօնագիր ստանալու համար։

Կը ծանուցուի նաև ոգելից ըմպելի վաճառողներուն թէ նոյն տեսչութիւնը այսօրուընէ սկսած է հաւաքել տուրքը և թէզքէրէներ յանձնել։ Անոնք որ մինչև յառաջիկայ մարտ 1 չներկայանան ստանալու օրինական թէզքէրէն, առանց բացառութեան պիտի ենթարկուին օրէնքին տրամադրած պատիժներուն։ 1—3

ԱԶԳ. ԹՐԱՄՈՒԷՅԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Որոշմամբ վարչական խորհրդոյ և կանոնագրին 32 և 33 յօդուածներուն համեմատ, բաժնետէրերու սովորական ընդհանուր ժողովը ի նիստ հրաւիրուած է 1896 մարտ 16/28 շաբաթ օր, կէսօրէն ետք ժամ 1 1/2ին, ընկերութեան կեդրոնատեղին, Բեշիկթաշ Բազար, Վոյվոտա փողոց։

Առ նուազն տասը բաժնեթուղթ ունեցողները, որոնք կը փափագին ներկայ գտնուիլ այս ժողովին, պարտին գումարուելէն առնուազն տասն օր առաջ, այսինքն մինչև 1896 մարտ 6/18, կէսօրէն ետք ժամ 5ին, իրենց բաժնեթուղթերը ներկայացնել ընկերութեան արկղին, կամ օտար երկրի բաժնետէրերը ի Բարիզ Քրէտի Լիօնէին։

Հետեւեալ կերպով որոշուած է օրակարգը որուն վրայ ժողովը կոչուած է խորհրդակցիլ։

1. 1895 դեկտեմբեր 31ի հաշիւներուն, հաշուեկշիռներուն և գոյից ցուցակներուն վաւերացումը։
2. Որոշում 1895ի տարեկշռին շահաբաժնին։
3. Կանոնագրին 18 և 20 յօդուածներուն համեմատ, վարչական խորհրդոյ երկու դադարեալ անդամներուն տեղ նորերու ընտրութիւն։
4. Քննիչներու անուանում 1896ի համար։ 2—5

ԲԵՐԱՅԻ ԴՊՐԱՊԵՏՈ՞ՒՆ ԹԷ ԻՐ ՀԱԿԱՌԱԿՈՐԴՆԵՐԸ

Ո՞վ է Մենծիկեան։ Չեմ գիտեր, Դո՞ւք, բարեկամ. ոչ Եղբա՛յր, դուք գիտէ՞ք։ Ո՛չ։ Այս է ահա ամենուն հարցումը։ Ասոր վստահ եղիք, պարոն յօդուածագիր։ Խօսակցութեանց միացեալ մասերը ձեզի պատիւ չեն բերեր որ հոս յիշեմ։ Երբ դիտմամբ անծանօթ կը կոչէք, ծիծաղելի կը դառնաք. չարաչար սխալած էք, և չարաչար ստորնացած եղաք ձեր յօդուածին առթիւ բոլոր ծանօթներուս մօտ։

Վրանիդ կը ցաւիմ ես ալ. չիտակը խօսելով, ձեր այդ տարիքին մէջ ինչպէ՞ս վարժուած էք ատանկ զրպարտութիւններ տեղացնել՝ իր վարքովը հանրածանօթ մէկու մը գլխուն։ Պարո՛ն Մենծիկեան, շատ պզտիկ մնացիք։ Իմ ծանօթներս առ հասարակ գայթակղեցիք գրեթէ։ Ձեր բրածին անխուսափելի հետեւանքն էր այս։ Ո՛վ որ կը տարակուսի խօսքիս, թող երթայ քարոզիչ Հայր Սուքրին, միւս քահանայից և պաշտօնէիաներուն հարցնէ թէ ի՛նչ անպարկեշտութիւն տեսած են իմ վրայ։ Ձեռքերնին խղճերնուն վրայ դնելով՝ թող վկայեն։

Կարելի է դէմքս լուրջ էր, բայց ձեզի խօժոռ երեւցեր է։ Խօսիլ չեմ սիրեր եկեղեցւոյ մէջ, և ինչպէ՞ս սիրէի մանաւանդ, երբ քարոզի ատեն, ձեզ անծանօթ եղող մարդու մը հետ անպատեհ խօսքեր փոխանակելու կ'ըլլէք, դասին միւս կողմը կեցող կանանց և օրիորդաց ակնարկելով։ Կամաց մը սաստեցի, գործերնուդ չեկա՞ւ, այնպէս չէ՞։

Արդէն ձեզմէ դժգոհ. այս միջոցին էր որ տղայք ծաղրական ձայնարկութիւններ ըրին, որուն դուք միջամտել չի համեցաք. իսկ ես որ չեմ ներեր, սաստեցի՝ (ոչ թէ հայհոյելով կամ բռնցի հարուածներով) և դասատունէն կատարեալ ժէզուիթութեամբ տղան դուրս զրկեցի։ Այսպէս, մէկ երկու տղայք, զորս յուղղութիւն հրաւիրեցի, ո՛չ թէ իմ՝ այլ իրենց դասատունին միջոցաւ դուրս զրկուեցան։ Ահա այս է ձեր խեղաթիւրած և աննախ կերպով մեծցուցած դէպքին պատմութիւնը,

Չեմ ուզեր երկարօրէն փաստաբանել թէ, կարելի՞ է որ մարդ բարձրաձայն հայհոյանք ընէ և վարդապետը կամ առաջնորդին հայրը որ երկու կողմերնիս կեցած են՝ չի լսեն կամ չի տեսնեն։ Այսպէս ընելով՝ ձեզ հետ չափուելու աստիճան պզտիկցած պիտի ըլլայի։ Նմանապէս, բարոյականի մասին չպիտի խօսիմ ձեզի հետ, որովհետև դուք որ, «Ովաննա»ի վէճի մ'առթիւ, խնդիրը փակուելէն մինչև երկու ամիս չափ վերջը, դեռ այս աստիճան վայրագ և լակոնական կերպով ոխառութեան կարող էք դիմել, աղէկ բարոյական չէք ներկայացներ։ Մինչդեռ ես՝ խնդիրը գրեթէ բոլորովին մոռցած և ձեր ով ըլլալը ստուգել անգամ մտաբերած չէի։

Կրնայի՞ք երեւակայել յարգելի՛ ընթերցողներ թէ, «Ովաննա»ի մը վէճը այս տեսակ զրպարտութիւններու փոխուէր։ Պատմեմ խնդիրը։

Երկու ամիս չափ առաջ, մեր «բարոյականի տիպար» յօդուածագիրը, կիրակի օր մը, Բերայի Ս. Երրորդութեան եկեղեցին, Պատարագի ժամանակ տիրացուութեան եկաւ։ Ես որ յոգնութիւն առնելու համար քիչ մը դուրս ելած էի, եկայ և զինքը դասին մէջ կանգնած տեսայ։ Չէի ճանչեր զինքը։ Քիչ մը գոռոզ, քիչ մ'ալ կեղծաւոր դէմք մ'ունէր։ Կարեւորութիւն չի տուի և տեղս կեցայ։ Մինչեւ «Ովաննայ»ին ատենը պատասխանները վերեւ յիշեցի, հիմա բացատրեմ ձեզի թէ պարոն յօդուածագրին հետ ի՛նչու համար ալ առաւել գժտեցանք։

Որովհետեւ հիւր եկած էր, «Մեղեդին» իրեն հրամցուեցաւ, զոր երգած ատեն սխալելով հազիւ կրցաւ վերջաւորութեան յանգիլ։ «Ովաննան» ալ իրեն հրամցուեցաւ և մեր տիրացուին այն աստիճան երկարեց որ, քարոզիչ Հայր Սուքրը դիտողութիւն ըրաւ դասատունին։ Ես ալ աւելցուցի թէ, արդէն այս աստիճան երկար «Ովաննա» չըլլար։

Այսչափը բաւական եղաւ մեր տիրացուն բարկացնելու կատղեցնելու և բացորոշակապէս զիս յանդիմանելու, բիրտ և անվայել խօսքերով և տղայական փաստաբանութիւններով։ Ձեռքէս եկածին չափ կարճ կապեցի։ Պարոնին վերջին մէկ երկու խօսքերը սապէս էին.

«Ես գիտե՞ս ով իմ, կը տեսնաս քեզի կը սորվեցնեմ։ (Չէ՞ք խնդար։) Մնացեալը՝ տեսայ արդէն թէ ինչե՛ր ըրաւ։

Չպիտի ուզէի այսչափն ալ գրել, ինքզինքս պաշտպանելու համար, բայց մէկէ աւելի պատճառներ ստիպեցին զիս։ Բարեկամներս, հակառակորդներս՝ ևն. որոնց վրայով ի պահանջել հարկին նորէն պիտի գրեմ, որովհետեւ խնդիրը տեսնուածին չափ անկարեւոր չէ։

Մ. ՄԵԼԻՔ

Կ. Պոլիս Պահճէ-գաբու
96 փետր. 14

ՆԱՄԱԿ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Արեւելքի մէջ, փետր. 8 թուակիր «Յակոբ Մսմեան» ստորագրութեամբ նամակը կարդալով, պարտ անձին համարեցի ներկայ գրութիւնս զրկել ձեզ ի հրատարակութիւն։

Պ. Նամակագիրը ցաւ յայտնելով հրապարակաւ կուզէր իմացնել թէ՝ «Փարօսի մը առթիւ»ի յօդուածը իւր «Անյաջող ձեռնարկ»ին չարունակութիւնը չըլլալէ զատ, նոյն գրութեան հաւանող ալ չէ. և թէ թեթեւամիտներ են անոնք «որք» կը յանդգնին «Առաջնորդ Հօր արարքը» քննադատելու։

Եթէ այդ պարոնը իմ ճանչցածս է, քննադատութեանց ոգին հասկնալով, ո՛չ թէ՝ յօդուած յօրինել, այլ և կրնամ ըսել թէ՝ իւր կարդացածն իսկ կատարելապէս չի հասկցողներէն է։

Ինքը չէ այլ ինչ, բայց եթէ կարող գրչի մը խաղալիքը, որուն շնորհիւ իւր ստորագրութիւնը մերթ ընդ մերթ փայլեցաւ Արեւելքի սիւնակներուն մէջ։

Ինչպէս ինք և իւր հետեւորդք՝ նոյնպէս և մենք Առաջնորդ Հայրը կը յարգենք ու կը պատուենք. բայց յարգելով հանդերձ, չենք ուզեր սքօղել իւր թերութիւնները ալ, որովհետեւ պարտուց և իրաւանց դէմ մեղանչած կ'ըլլանք։

Ինքն իսկ իւր նամակաւ կը հաստատէ մեր գրութեան ստուգութիւնը, «Առաջնորդ Հօր արարքը...» ըսելով։ Արարք բառը անշուշտ գիտեր թէ աղէկ նշանակութիւն ունեցող բառ մը չէր, ինչո՞ւ փոխանակ ասոր, պատշաճ բառ մը չի գործածեց։

Մէկ կողմէն իւր անմեղութիւնը կը խոստովանի, միւս կողմէն ալ յանդգնաց գործը դուրս կուտայ։

Ասկէց աւելի խեղճութիւն ու թեթեւամտութիւն կրնա՞յ ըլլալ։ «Փարօսի մը առթիւ»ի յօդուածագիրը և իւր համակարծիքը թեթեւամիտներ չեն, որպէս ըսած էր մեր պարոնը, այլ լուրջ ու ողջամիտ անձեր «որք» Առաջնորդարանի մարմնոց հաճելի երեւելու համար գործուած թերութեանց աչք չեն գոցեր։

Նպատակս կեղծ նամակագրին «բարեմասնութիւնները» թուել չէր, այլ իւր թերութիւնք ու ծուռ դատողութիւնք մատնանիշ ընելով, քաջալերել ա՛յն անձինքը որոնց արժանապատուութիւնն էր արատաւորած, անուանարկելով իւր խղճալի գրութեամբ։ ՆՈՅՆ ՆԻԿՈՄԻԴԱՑԻՆ

Նիկոմիդիա փետ. 19)2 մարտ 96

ԲԱՑ ՆԱՄԱԿ

ԱՌ «ԹԱՂԵՑԻ ՈՄՆ» Ի ՂԱԼԱԹԻԱ

Արեւելքի մէջ «Եկեղեցական Բարեկարգութիւն» վերնագրով «Թաղեցի ոմն» ստորագրութեամբ յօդուածը կարդացի։ Նոյն կիրակէն ես իսկ ներկայ լինելուս, կը հաստատեմ յօդուածին պարունակութեան ճշգրտութիւնն և գովութեամբ կը յայտնեմ ներկայիս յիշեալ Արժ. Տ. Մ. Հօր վէճի տեղի չտալու համար բռնած խոհեմ ընթացքը, սակայն անցեալ հինգշաբթի օր հեռաւոր թաղէ հիւր եկող դպրաց՝ Պ. Դպրապետին ցոյց տուած հիւրասիրութիւնը մեծ ցաւ պատճառեց ոչ միայն ներկայ դպրաց, այլ և ուխտաւոր ժողովրդեան, այն է փոխանակ հոգեզմայլ Արեւագալի մեղեդիներով հիւր դպիրները պատուելու, մէկ ու կէս բաժինը իրեն կը սեպհականէ, իսկ այլոց կէս կէս բաժին։

Արդ՝ լուսաւորեալ դարուն մէջ քաղաքակրթութեան սովորոյթները կը ներէ՞ արդեօք որ տանտէրը սեղանին վրայ գտնուած կերակուրին մէկ ու կէս բաժինը ինքը լափէ, և սեղանակից հիւրերը կէս պնակով նօթի թողու. միթէ այսպէս չե՞ն այն քաղցրանուագ երգերն ու շարականները, զորս իբր հոգեւոր կերակուր նախ հիւրերուն մեծարել հարկ է։

Առ այս Պ. դպրապետին ուշադրութիւնը հրաւիրելով, ուրիշ անգամներ մեծարանաց և յարգանաց պարտուց մէջ իւր թերութիւնները հրապարակ հանելու չըստիպէ։ ՄԵՂՈՒՆ

1896 Փետրուար 20

ԱԶԳ. ՕՍՄ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՈՒՑ

Օսմ. Հանրային Պարտուց վարչական խորհուրդը կը ծանուցանէ հասարակութեան թէ 1896 մարտ 1/13էն սկսեալ կէս առ. հարիւր (1/2 %) տոկոս մը պիտի վճարուի օսմ. հանրային պարտուց փոփոխեալ արժէքթղթոց թիւ 25 կտրոնին վրայ։

Յիշեալ արժէքթուղթերու տոկոսի վճարումները պիտի կատարուին կտրօններուն վրայ ցուցուած բոլոր քաղաքներուն մէջ մինչև 1896 օգոստոս 12։

Այս պայմանաժամէն անդին միայն Պոլսոյ մէջ վճարելի պիտի ըլլան։ 2—5

Սակագին

ՂԱԼԱԹԻԱ, Փետր. 21/4 Մարտ 1896

Անուանակն. եւ վճարեալ		Թուական	Անուանք Արժեթղթոց	Ընթացիկ գիներ	
100		1881	Քնս. Սէրի A } 1%	59	20
100			» » B	37	20
100			» » C	22	—
100			» » D գոցուած	24	08
400			բացուած	24	13
100			միջօրէ	24	09
100		1870	Ռում. Եկթ. գոցուած	123	75
Ֆր. 500			բացուած	123	50
			միջօրէ	123	20
Անվ.	Վճր.				
20	10	1890	Օսմանիէ 4%	—	—
22	11	1869	Քրէտի ժէն. Օթ.	8	20
10	5	1872	Սօս. Օթ. տր Շ. է Վ.	4	24
140	140	1878	Լաւրիում	56	—
500	300	1888	Անատոլուէ (Բժթ. %)	695	—
500	500		Երկաթուղիք (Պրթ. %)	315	—
20	8	1882	Թրամուէյ (Բժթ. %)	9	12
500	500		(Պրթ. %)	495	—
500	200	1883	Օսմ. Ռէժի	18	—
1.40	1.40	1892	Օսմ. Սիկարէթ 6%	1	70
11	5 1/2	1893	Օսմ. Ապահովն. Ընկ.	5	65
500	500	1882	Ջրի Ընկ. Տէրքոս	395	—

ՍԹԻԼԱՆՑ (Բրիմ) ՏԻ ՎՐԱՑ	Օ. Ո.	Ղրշ.
8 օրուան համար 1000 հատի	5	—
1 ամսուան համար	8	—
1 օրուան համար	1	50
Ռըբոր	—	—
Կանխիկ (Հէվալէօրզ)	1	10

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ			
Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	110	1/2
Փարիզ »	Ֆր.	23	82 1/2
Վիեննա 8 օրուան	Ֆիոր.	10	85
Պերլին չէք	Մարք.	18	42 1/2

ՍԹԻԼԱՆՑ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ՎՐԱՑ			
8 օրուան համար 25 հատի	Ֆր.	4	50
1 ամսուան համար	»	6	50
ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ			
Անգլ. ոսկի	Օ. Ո. 100 ղրշ.էն	110	08
20 Ֆրանքնոց		87	30
20 Մարքնոց (Գերմանական ոսկի)		107	20
Քրիմից		51	10
Ռուպլ Թղթադրամ		8	50
Մէճիտիյէ		108	31
Մանր արծաթ		102	10
Մէթալիք		98	20
Տօկոս Ղալաթիոյ Սակարանի		9	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ՓԱՐԻԶ 4 Մարտ		
Քոնսոլիտ Օսմ. B Կնիկ. Ֆր.	——	—
» » C » »	22	52
D (Բացուած »	——	—
(Գոցուած »	21	95
Ռումելիի Երկաթուղի »	194	—
Քրէտիք »	464	75
Մաքսային Պարտամուրհակ »	492	50
Օսմանլը »	431	25
Ռէժիի Բաժնեթուղթ »	401	37
Պանք Օթոման (անուանկն.) »	603	50
Ռանթ Ֆրանսական 3% »	102	75
» » 4 1/2% »	106	15
» Իտալական »	77	40
Քրէտի Լիոնէ »	787	50
Քրէտի Ֆոնսիէ »	——	—
Քոնդուառ տ'էսքոնդ »	——	—
Սուէզի Բաժնեթուղթ »	——	—
Եգիպտական Միացեալ »	525	—
Չէք Լոնտոնի վրայ »	25	230
ՎԻԵՆՆԱ 4 Մարտ		
Ռումելիի Երկաթուղի Ֆիորին	60	50
Օսմ. Ռէժի »	190	—
Փոխանկ. Լոնտոնի վրայ ի տես	120	50
» Փարիզի »	——	—
ԼՈՆՏՈՆ 4 Մարտ		
Քոնսոլիտ Օսմանեան A Ա. Ո.	59	—
» » B »	37	75
» » C »	22	—
D (Բացուած »	——	—
(Գոցուած »	21	62
Օսմ. Փոխ. 1891ի 4% Երաշխաւորեալ	——	—
» » 1894 3 1/2% Եգպ. Հրկ.ով	——	—
Պանք Օթոման (վճարեալ) »	14	—
Այտընի Երկաթուղի »	12	37
Միացեալ Եգիպտական »	104	25
Առանձնաշնորհեալ »	——	—
Անգլ. Քոնսոլիտ »	109	25
Պուլկար. Փոխառ.	——	—
» » Նոր 6% »	95	50
Ռանթ Հելլենական 5% 1881 »	30	50
» » 5% 1884 »	30	50
Փոխանկ. Փարիզի վրայ 3 ամիս	25	360
ՊԵՐԼԻՆ 4 Մարտ		
Օսմ. Փոխառութիւն 1888ի Մարք	——	—
Ռումելիի Երկաթուղի »	114	62
Անատոլուի Երկթ. 1/4 Պրթղթ. »	——	—
Փոխանկ. Լոնտոնի վրայ 3 ամիս	20	395
» Փարիզի » 3 ամիս	——	—
Մակեդոնիոյ Երկաթուղի	——	—

ՏՈՔԹԷՕՐ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ Վ. ՆՕՑԵԱԼ, ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
(Հաստատեալ յամին 1852)

Նորաձեւար գործիքի մը միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաները, մէկ անգամէն վայրկենապէս կը լեցնեն, ցաւով դիմել եւ բուժուած վերադառնալ։ Կատարելագործեալ եղանակաւ, ոսկեայ, ծաղկաւոր, եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականին, դէմքի ձեւաւորութիւն (ըստ տարիքի), ծամողութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորելով։ «Ակռաբիժ» կոչուած բերնի հիւանդութիւնը, երեք այցելութեամբ կատարելապէս կը բուժեն, ինչպէս նաեւ Ժմեցուցիչ դեղերու, եւ նորաձեւար ապարատներու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Թիւ 396 Մեծ Փողոց Բերա, (Եանիի գարեջրատան վրայի յարկը ճիշտ Զապութիեանց դէմը).

Գատըգիւղի յաճախորդք կրնան դիմել նաեւ իրենց բնակարանը Թիւ 1 Նոր բացուած Իւրի-սօվլի փողոց ամէն օր։

Ե. Գ. Հաւասարելու համար Եւրոպիոյ եւ Ամերիկայի առաջին կարգի Ատամնաբուժներու՝ ժամերնին կիրակի օրն ալ, ինչպէս նա և մինչեւ կէս գիշեր հիւանդ կ'ընդունին Բերայի գործատեղինին։ 410

ՏՈՔԹՕՐ ԶՕՔԱԼԱՍ
Մասնագէտ բժիշկ երկու սեռէ ծննդական հիւանդութեանց եւ վիրաբոյժ

Եւրոպայի մէջ ծննդական գործարաններու հիւանդութեանց ենթարկուողները ուղղակի մասնագէտներու կը դիմեն առանց ի նկատի առնելու խել մը շարլատաններու անիրագործելի խոստումները։ Բերա, Թարլա Պաշի, Հալէպլի փողոց, Թիւ 25 տունը հաստատուած ՏՈՔԹՕՐ ԶՕՔԱԼԱՍ որ Եւրոպայի մէջ մասնաւորապէս ուսումնասիրելով ծննդական գործարաններու հիւանդութիւնները, մեծ յաջողութիւն ըրած է այս ճիւղին մէջ, կը յայտարարէ որ ջերմամիզութիւնը ութը օրուան մէջ կատարելապէս կը բժշկէ առանց պահեցողութեան եւ առանց հիւանդին ցաւ զգացնել տալու։ Նոյնպէս նորանոր մեթոտներով կը բժշկէ ամենահին զաղղիական ախտերը, անկարողութիւնը, սերմնահոսութիւնը, եւ երկու սեռին ամլութիւններն եւ ուրիշ ծննդական հիւանդութիւնները։ Ամեն օր կը գտնուի իր վերոյիշեալ բնակարանը. 14—15

ԹԷՅ, ԹԷՅ, ԹԷՅ
ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՏՈՒՆ ՉԱՅԻ ԹԷՅԻ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ ՏԱՐԻՆ 1880
Կ. ՆԱՎԻՐՈՒԵԱՆ
Յ. [illegible]
MARQUE DEPOSÉE
Կ. ՊՈԼԻՍ, Աճեմ Պէյ խանէ թիւ 10
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂՔ
[illegible] գլխաւոր քաղաքաց մէջ
ՉԻՆԻ, ՃԱՎԱՅԻ, ՍԷՅԼԱՆԻ, ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ
ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԹԷՅԵՐ
Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ վաճառում
Տեսակի, չափի եւ գինի մասին
կատարեալ ուղղամտութիւն
Զգուշանալ մերմարքային Կեղծերէն

ՀԱՅ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑ
ՂԱԼԱԹԻԱ
Մ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.
32. Վոյվոտա փողոց. Օսմ. Պանքային դէմ. 32
Ընտիր ապրանք, ուղիղ կշիռ, չափաւոր գիներ
Յանձնարարութիւնք առանց ծախսի կը ղրկուին մինչեւ տուն։ 333

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿ.
Մօ-բէլլօ շոգենաւը, նաւապետ Ռայս, ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն հասած է։

ՀԻՆ ԳԻՆԻ երեսունեօթը տարուան և տասներեք տարուան, բժիշկներուն կողմէ յանձնարարուած, ստամոքսի ու այլ և այլ տկարութեանց, անարիւնութեան (անէմի), ինչպէս նաեւ նոր ապաքինած հիւանդներու համար։ Դիմել Օրթագիւղ՝ հանգուցեալ Մուխթար Յակոբ աղայի տունը՝ հայոց եկեղեցւոյն դէմ։ 261

ՍԻՓՕՖԻ ՄՕՌՈՒԻ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ
Կ. Պոլիս, 15 Յունիս 188
Պարոնայք Սիփօֆ և Պօռէն,
Կրնամ հաւաստել ձեզ թէ գործածեցի ձեր Սիփօֆ Օշարակը, միշտ լաւ արդիւնքներ ունեցայ տկարակազմ [illegible] և անարիւնութեան հիւանդութեանց քանի մը դէպքերու մէջ։
Իմ կարծիքս է թէ այս հաճոյ և յաջող պատրաստութիւնը միշտ նախամեծար համարուելու [illegible]։
ՏՐ. Ա. ԱՆՏՐԷԱՍԵԱՆ
Նախկին բժիշկ Օսմանեան բանակին

Տիգրան Ն. Կճապապեան
ՅԱՋՈՂԱԿ ՀԱՇՈՒԱԿԱԼ ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐ Է.
[illegible]
[illegible]
ՊԱՏՐԱՍՏԻՉ ՅԱՆՁՆԱՐԱՐԱԿԱՆ.
[illegible] Տպագրական ամեն գործոց եւ գրավաճառ.
Գնում եւ վաճառում դրօշմաթուղթ.
Արտասահման երկիրներու եւ գաւառներու համար մասնաւոր փոյթ եւ դիւրութիւններ.
Կ. Պոլիս Սուլթան-Համամ Սախտէ խան
ԴԻՄԵՆԵՔ 6—6

ՎԱՃԱՌՈՒՄ
ՀԱՐԻՒՐԻՆ ԵՐԵՍՈՒՆ ԶԵՂՉՈՎ
Պ. Լօխալիսեան չուխայի վաճառատան մէջ՝ Ղալաթիա Վոյվոտա ճատտէսի Խարաճճը փողոցին գլուխը՝ կը գտնուին ամենէն ընտիր չուխաներ ու գազմիրներ, որք, Ներկայ Թուականէն մինչեւ մէկ ամիս, հարիւրին երեսուն զեղչեալ գինով պիտի վաճառուին։ Հասարակութիւնը կը հրաւիրուի օգտիլ այս վաճառումէն։
473 2—15

Ընդդէմ դժուարամարսութեան.—Շաւսէնի Գինին։

ԻԼԱՆ ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Եանիա վէ մէվզրի իչին մանգալինէ մէվզրի միւնագասատա պուլունան Մըսըր բիրինճինին Բրէֆգա իչուն պէհէր քիլօսը 79, Լօրօս իչուն 81, Խանեա իչուն 89 փարատա մանգալը Թալիպի Եօհուքինտէ օլտուղընտան պուլանտա Թէնդիլ Փիյաթ իլէ իթասըլա Թալիպ օլանլարըն մագամը ալի Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիէ տայրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։
Նօ. 35 2—3

Հարբիէ խաքէլէսինտէ քիրին աշճը տիւքքեանըն միւտտէթը իճարը 312 սէնէի րումիէսի մարթը իպթիտասընտա խիթամ պուլաճաղընտան Թալիպ օլանլարըն Իւսկիւտար գօմանտանըղը տայրէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։
Նօ. 36 2—3

Տայրէի ասքէրիէյէ տէրունինտէ պագգալ վէ սիմիտճի տիւքքեանը, տայրէի ասքէրիէյէ տէրունինտէ լօգանթա տիւքքեանը, տայրէի ասքէրիէյէ տէրունինտէ բուլճը վէ Թիւթիւնճիւ տիւքքեանը, տայրէի ասքէրիէյէ տէրունինտէ արզուհալճը տիւքքեանը։

Տայրէի ասքէրիէյէ մէրպուտ մաթպախ տէրունի իլէ հապսխանէ իթթիսալինտէ պագգալ տիւքքեանըլարը, միսաֆիրխանէ տէրունինտէ մէյքիւլաթ վէ մէշրուպաթ սաթըճըլըղը, Իւսկիւտարտա չայըր անպարը իթթիսալինտէ էճզաճը տիւքքեանը, Իւսկիւտարտա չայըր անպարը իթթիսալինտէ ֆէսճի տիւքքեանը, Պալաթ խաքէլէսինտէ Գալաթ մահալլի վէ մաղազա վէ գահվէ տիւքքեանը, Պօղազ իչինտէ Մէսարպուրունը գազինօսը, Ղալաթասարա հարպիէ գուլէսի իթթիսալինտէ գարագօլխանէ արսասը, Խօճա Փաշա ճամիի գարշըսընտա գարագօլխանէ արսասը։

Պալատէ մուգաթաալարը մահալլէրին 1312 սէնէսի մարթը իպթիտասընտան իթիպարէն 1 սէնէտէն 3 սէնէյէ գատար իճար իյտիլէճէկի իհալէի էվվէլիէսի իճրա գըլընմըշ օլտուղընտան իլան միւտտէթը օլմաղ իւզէրէ իչպու շուպատըն 25ինճի բազար կիւնինէ գատար 100տէ 5 գապուլը իլէ էհվէնիէ միւզայէտէ սաաթ 9 1/2 տա իհալէի էվվէլիէսի իճրա իտիլէճէկի 26ընճը բազար իրթէսի կիւնիւ սաաթ [illegible] տալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի միւհասէպաթ տայրէսի չաղէր մախսուսէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։
Նօ. 37 2—3

GEBRÜDER BOMONTI
ՊՈՄՈՆԴԻ ԵՂԲԱՐՑ
ԳԱՐԵՋՈՒՐԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆ Ի ՖԷՐԻ ԳԻՒՂ
Կ'ԱՐՏԱԴՐԷ ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ԶՈՒՏ ԳԱՐԵՋՈՒՐ
ՏԱԿԱՌՈՎ ԵՒ ՇԻՇՈՎ ԸՍՏ ԲԱՍՏԷՕՐԻ ԴՐՈՒԹԵԱՆ
ԵՒ ԱՌԱՆՑ ԱՍԻՏ ՍԱԼԻՍԻԼԻՔԻ
Գործարանն Եւրոպական վերջին դրութեամբ կազմակերպեալ է։

ՌՕՍԻԱ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

1881 Մարտ 20ի Կայս. հրամանով արտօնեալ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ
Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37
Ապահովագրութեան ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.—ԿԵԱՆՔ.—ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.—ԱՐԿԱԾՔ

Ընկերութեան դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած	4,000,000 րուպլի
Երաշխաւորութեան գումար	63,000,000 Ֆրք.
1894ի հասոյթք	24,500,000 »
1881էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրողներուն վճարած է աւելի	90,000,000 »

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար
ՊՕՂՈՍ ՍԻԳԸՐ
Պոլիս Չէլէպի Պէյ խան, Թիւ 22. 28

Փինիքս Ընդհ. Գործակալութեան
Ա. ՀԻՒՐՄԻԶ

Մաճառեան Ղալաթիա, Ճէրմէքճի փողոց, 14
Գործակալ Մ. Ֆ. ՌԻՒԲԷՆ ԵՒ ԸՆԿ.

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգլ. Ոսկի 1,000,000

«ՖԻՆԻՔՍ»

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար յառաջ, առաջին հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրք Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրքն են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18,000,000 Անգլ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։ 326

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի տուն, խանութ, կարասիք և ապրանք յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և դիւրութեամբ առ ապահովագրեալս, որք ունին լիակատար իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍԱՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց Ղալաթիա, Պանք Օթոմանի վարի քովը ի Վիթալիս խան, գետնայարկ թիւ 1։

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ ԸՍՏ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿԻ ՎԵՀԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
1892 ՕԳՈՍՏՈՍ 2/14ԻՆ 20 ՍԷՖԷՐ 1310
Ապահովագրութիւնք ՀՐԴԵՀԻ, ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ, ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԱՅԼ ԱՄԵՆԱՅՆ ՎՆԱՍՈՒՑ
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ, Կ. ՊՈԼԻՍ · ԵԷՆԻ ԽԱՆ, ՔԱՐԱՔԷՕՅ, ՂԱԼԱԹԻԱ 28

ԱԶԴ

Կը յանձնարարուի ամեն անոնց, որք տօնական օրերու առթիւ հագուստի պէտք ունին, զայն գնելէ առաջ անգամ մը այցելել Գարամուսալի գործարանին կեդրոնական վաճառատունը ի Մէրճան, Համիտիյէ Իմարէթին դէմը մասնաճիւղն եւ ի Մահմուտ Փաշա Ապուտ Էֆէնտի Չարշուսը՝ պատրաստ զգեստեղինաց վաճառատունն, ուր արանց եւ տղայոց համար պատրաստ հագուստներ կան ճարտար ձեւողներու ձեռամբ պատրաստուած ինչպէս նաեւ արանց հագուստի եւ կանանց կրկնոցներու յատուկ լաւ տեսակէ կերպասներ վերջին նորաձեւութեանց համաձայն եւ տեղական արտադրութենէ։ Գիները խիստ աժան են։ 1—10

ՖԷՆԻՔԱՑԵԱԼ ՕՇԱՐԱԿ

ՎԻԱԼԻ դեղագործ ի Փարիզ
SIROP PHÉNIQUÉ DE VIAL
Կը ջնջէ միքրոպները կուրծքի հիւանդութեանց, հրաշալի կերպով կը յաջողի հազի, հարբուխի, ցնցղատապի, խեխի համար։
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ, 1 Պուրտալու փողոց, եւ դեղարանները

NEVRALGIES

ԳԼԽԱՑԱՒ, ՍՏԱՄՈՔՍԻ ԴՕԼԱՐՈՒՄ, կանանց ՋՂԱՅՆՈՏՈՒԹԻՒՆ, եւ ջղային բոլոր հիւանդութիւնք կը բուժին առ նուազն մէկ ժամու մէջ ՏՈՔԹ. ՔՐՈՆԻԷԻ ՀԱԿԱՋՂԱՑԱՒԱՅԻՆ ԴԵՂԱՀԱՏԵՐՈՎ.

Տուփը 3 ֆր. առաքման ծախս չիկայ։ Փարիզ Դեղ. Ռոպիքէ, 23, Մոնժ փողոց եւ ամէն լաւ դեղարաններու մէջ։ Կեդրոնատեղի Մէօիքի Ընկ. Կ. Պոլի։

Ա. ՄԱՅԷՐ ԵՒ ԸՆԿ.

ՊՕԼԻՍ ԿԱՄՈՒՐՋԻՆ ԳԼՈՒԽԸ
ԵՒ
ՂԱԼԱԹԻԱ ԹՐԱՄՈՒԷՅԻ ՊՈՂՈՑԸ

Նշանակելի համաձայն, մեծ քանակութեամբ եւ վերջին նորաձեւութեամբ հագուստներ բերուած են արանց եւ տղայոց համար։

ԱՆԳԼ. ԱՆԹԱՓԱՆՑԻԿ ՎԵՐԱՐԿՈՒՆԵՐ

Զինուորական սպաներու եւ ոչ-զինուորականներու համար անգլիական անթափանցիկ վերարկուներ։

Ֆրանսացի սպայից յատուկ «Ժաքօնէ» անթափանցիկ վերարկուներ։

ՈՐՈՇ ԳԻՆ

ՄՕՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվըրբուլէ, Պօրտոյէ, Մէյնէկրոնէն և Սեւ Ծովի միջեւ բանող

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնո
Ռամէս	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէքթիս	2400
Թէյպըր	3000	Օսայրիս	2250
Քանոբուս	3000	Բէրս	2250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կարնաք	1500
Մարիոթիս	2500	[illegible]	1500

Թէ՛ [illegible] Օրըլ այս առաւօտ Լիվըրբուլէն [illegible] ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ֆ. Վ. ՊՕՕԼ և ԸՆԿ.
Պիեթրօ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՕՍ և ԸՆԿ.
340 31, Ճէյմս Սդրիթ Լիվըրբուլ

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ՆԵՐԿԵՐՈՒ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԻՄԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ
ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ «ՕՍԴՐԻԱ» ՎԵՌՆԻՔԻՆ
ԵՒ ԱՄԵՆԱՍԵՒ ՄՈՒՐԻ

Վասառանիէ

ԽՄՈՐԱԿ ՊԱՏԱՏՈՎ
SCHIPF, SRPEK & COMP.
VIENNE, I. LOTHRINGERSTRASSE, 3
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ R. et F. Heer Կ. ՊՈԼԻՍ

NECTAR
نكتار
ՆԵԿՏԱՐ
ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԳՈՆԵԱԿԻ
ՄԱՐՏԻՆ ՇԻՐԻՆԵԱՆ
ԷՐՏԷՔ
VIEUX COGNAC
ԳՈՆԵԱԿ
ՀՆԱՑԵԱԼ
ԽԱՍԳԻՒՂԻ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑ
ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆ
ΠΑΛΑΙΟΝ ΚΟΝΙΑΚ

ՋՈՒՏ ԽԱՂՈՂԷ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ

Ի ՆՊԱՍՏ ԳԱԼՖԱՅԵԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑԻՆ

Սոյն ՆԵԿՏԱՐ անուամբ գոնեակը, որ զուտ խաղողէ պատրաստուած ըլլալով իր տեսակին մէջ յոյժ պատուական ըմպելի մ'է, ապահովապէս կ'արհամարհէ մրցումներն այն օտար գոնեակներուն, որոնք վերջին ժամանակներս ողողեցին հրապարակը։ Այս ըմպելի ձեռնհաս մասնագէտներու ու բժիշկներու կողմէ քննուելով հաստատուած է թէ բնաւ որ եւ է օտար տարրի չպարունակեր առողջութեան վնասող, ընդհակառակը կրնայ ի հարկին հիւանդներու ալ տրուիլ իբր կազդուրիչ ըմպելի։

Այս պատուական Գոնեակ իր քաղաքութեան մասին ամէն տարակուսութիւն ընծայելէ զատ, կոչուած է նաեւ նպաստ վիճակուած մէջ մը հանգչելու մեր բարեսէր հասարակութեան ձեռքը, Բարեգործական Հաստատութեան մը՝ ԳԱԼՖԱՅԵԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑԻՆ համար։ Ո՛վ որ գինէ չէ մը այն որբանոցին նպաստած պիտի ըլլայ մեր այն անտէրունջ որբերուն։ Այս իսկ ամենէն զօրաւոր ազդակն է, որով ամեն Հայ անհատ յիշեալ ըմպելիին պէտք ունեցած ատենը չդիմէ ուրիշ օտար գոնեակներու։ Այսչափ յանձնարարութիւն՝ կը բաւէ համոզելու համար մեր բարեսէր հասարակութիւնը, որ ՆԵԿՏԱՐԻՆ գործածութեամբը թէ՛ անխառն ըմպելի մը ճաշակած պիտի ըլլայ եւ թէ անուղղակի կերպով պիտի նպաստէ մեր բարեգործական մէկ Հաստատութեան։

Կեդրոնատեղին Կ. Պոլիս Սուլթան Համամ Թիւ 10, 14, 16 եւ Ղալաթիա Պէօյիւք Միլլէթ խան Թիւ՝ 57, 58 Մարտին Էֆ. Շիրինեանի վաճառատուները։
ԵՒ ՈՒՐԻՇ ԱՄԷՆ ՄԹԵՐԱՆՈՑՆԵՐՈՒ ՄԷՋ ՓՆՏՌԵՑԷՔ

EMULSION SCOTT

(ՍԳՈԴԻ ՕՇԱՐԱԿ)
ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ՃՈՒԹ ԻՒՂ
Հիբոֆոսֆիթներով կրի և սոտայի
Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԳՈԴԻ և ՊՕՈՒՆԻ ի Նիւ-Եորք։

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մորթի ձկան հում իւղէ բոլոր յատկութիւններէն զատ՝ հիբոֆոսֆիթներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ Անարիւնութիւնը
Կը բուժէ Խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճղճմութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն։

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։
Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՒՐԷԼ

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆռանք	8,000,000
Պահեստի դրամ	»	10,028,000
Տարեկան հասոյթ	»	23,250,000

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք
894
Իրենց Ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ
ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, [illegible] խան 12, 13, 14

ՆՈՒՐՐԻ ԳԻՆԻ

VIN NOURRY

Սոտով և Թանէնով յաջողութեամբ կը բանէ մորթէ ձկան իւղին տեղը, մանաւանդ տղաքներուն. յանձնարարուած է բոլոր բժիշկներէն՝ տղոց և մեծ մարդոց համար որք
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԵՆԷ
ՓՏԱԽՏԷ
ԱԽՏԱԿԱՆՈՒԹԵՆԷ
կամ կուրծքի հիւանդութիւններէ կը տառապին։ 449

Կը գտնուի ամեն դեղարաններ։
Պահանջել «Եօտիւրեալ Գինի Նուրրի»։

ՏԻԵԶԱՌԻ ԳԻՆԻՆ ՈՒ ՕՇԱՐԱԿԸ

ԼԱՔԹՕ-ՖՕՍՖԱՏ ՏԸ ՏԻՒԶԱՌ
VIN et SIROP de DUSART

Տիւզառի գինիին ու օշարակին մէջ գտնուած լաքթօ-ֆոսֆատ որ չոն ամենէն ազդեցիկ վերանորոգիչն է։

Ոսկրային տղոց ոսկորները կը փտեցնէ ու կը զօրացնէ. ուժ կուտայ թոյլ և անշարժ տղոց։

Ցզի կիները այս գինին ու օշարակը խմելով չեն յոգնիր ու չեն փոխեր և աւելի կորովի տղայ կը ծնին։

Լաքթօ-ֆոսֆատը ստնտուներուն կաթը կը շատցունէ և տղաքը կը պաշտպանէ ընդդէմ ատամնահանման հիւանդութեանց։ Իր ազդեցութեամբ, տկարները շուտ կը բուժուին։ Բարիզ, Վիվիէն փողոց։ A.

VICHY

Միակ ճշմարիտ բաստիլները
ՎԻՇԻԻ
ԵՆ
PASTILLES VICHY-ETAT
Որ ծրարներուն կնքուած տուփերով կը ծախուին
ՊԱՀԱՆՋԵԼ ՊԵՏԱԿԱՆ ՄԱՐՔԱՆ

ՆՈՐ ՈՒՂԵՑՈՅՑ

ՄԷՍԱԺԸՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Ուղղակի և Թեւեկ ընդմէջ Լոնտոնի եւ Սեւ ծովու նաւահանգիստներուն (երթալու դարձին հանդիպելով ի Հավր)։

Լոնտոնէ մեկնում ամեն կիրակի. Մարսիլիայէ մեկնում ամեն շաբաթ օր, իրիկուան ժամ 4ին, մէկ շաբաթ, սկսեալ սեպտ. 21էն, դէպ ի Պիրէոն, Իզմիր, Տարտանէլ, Կ. Պոլիս, միւս շաբթուն, սեպ. 28էն սկսեալ, դէպ ի Քալամադա, (փոխադրական Քաթարօլօ) Շիրա, Սէլանիկ, Տէտէ-Աղաճ, փոխադրական Քավալա, Տարտանէլ, Կ. Պոլիս։

Կ. Պոլսէ մեկնում դէպի Մարսիլիա, Հավր, Լոնտոն, ամեն ուրբաթ, առտուան ժամ 9ին, մէկ շաբաթ, Տարտանէլէն, Տէտէաղաճէն (փոխադրական Քավալան), հոկտ. 11էն սկսեալ եւ միւս շաբթուն Տարտանէլէն, Իզմիրէն, Պիրէոնէն, հոկտ. 18էն սկսեալ։

Բաց աստի, ամեն տասնըհինգ օրը, ուրբաթ իրիկուան ժամ 4ին, հոկտ. 1էն սկսեալ Սուրիոյ գծին շոգենաւը Կ. Պոլիս գալով անմիջապէս պիտի մեկնի դէպ ի Մարսիլիա միայն Իզմիր ու Պիրէոն հանդիպելով։

ՍՈՒՐԻԱՅ ԳԻԾ

Հոկտ. 3էն սկսեալ, հինգշաբթի իրիկուան ժամ 4ին, ամեն տասնըհինգ օրը։ Կ. Պոլսէ մեկնում դէպ Իզմիր (առանց ուրիշ շոգենաւ փոխադրութեան) Վաթի, Սամոս, փոխադրական Հռոդոս, Պէյրութ, Լարնաքա, Մէրսին, Իսքէնտէրուն, Լաթաքիա, Թրիբոլի, նորէն Պէյրութ, Աղեքսանտրիա, Մարսիլիա՝ ուրիշ նաեւ փոխադրութեամբ, Պէյրութ դէպ ի Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ։

ՕՏԵՍԱ-ՆՈՎՈՐՕՍԻՍՔԻ ԳԻԾ

Ուղղակի երթեւեկ կիսամսեայ Լոնտոնէն, Հավրէն, Մարսիլիայէն եկած սուրհանդակներով։ Կ. Պոլսէ մեկնում երկուշաբթի իրիկուան ժամ 4ին, հոկտ. 7էն սկսեալ։

ԱՆԱՏՕԼԻ-ԹԱԲՈՒՄԻ ԳԻԾ

Ուղղակի երթեւեկ տասնըհինգօրեայ՝ Լոնտոնէն, Հավրէն, Մարսիլիայէն եկած սուրհանդակներով։ Կ. Պոլսէ մեկնում կիրակի կէսօրին դէպ Սամսոն, Կիրասոն, Տրապիզոն եւ Բաթում։ 425

COMP. [illegible] RUSSI

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Որոց շոգենաւերը կը բանին Լիվըրբուլ և Սեւ-ծովու միջեւ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնո
Ումպրիա	7718	Գոթնիա	4561
Էդրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7391	Մարաթոն	2403
Ուրանիա	7268	Աղլաս	2393
Բավոնիա	5587	Սարակոսա	2166
Սէֆալոնիա	5517	Փարթիա	2246
Կալլիա	4809	Բալմիրա	2144
Սիթիա	4557	Թրինիտատ	1809
Ալէբբօ	2143	Մորոկօ	1855
Քէտար	1876	Քամբանիա	12950
Նէրպուրկ	1614	Լուքանիա	12950
Գագալոնիա	4845		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ձ. ՃՕԼԻ գործակատար
Thomas C. Joly
Ալիքսիատիս խան, Թիւ 401
Ղալաթիա 335

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ և ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ՊԱՔԻ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայէ և Պոլսոյ միջեւ կանոնաւոր բանող

Սամսոն շոգենաւը Պաթում պիտի ուղեւորի հանդիպելով Սամսոն, Կիրասոն և Տրապիզոն մարտ 4ին իրիկուան ժամ 4ին (Ը. Ե.)։

Մէնիլէյի շոգենաւը ուղղակի Մարսիլիա պիտի ուղեւորի մարտ 10ին (Ը. Ե.)։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիայ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և տրանզ ուղեւորութեան

Նաւուղիէի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար։

Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ԲԷԳՈՒԼ
33 Մումհանէ փողոց Թ. 10

[illegible] NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 19/2 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
Գշ. 20/3 Աղեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 2ին յետ միջօրէի, Պիրէոնի ճամբով
Դշ. 21/4 Սուրհանդակ դէպի Փոքր-Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։
Դշ. 21/4 Սեվաստաբոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Եշ. 22/5 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։
Ուր. 23/6 Աղեքսանդրիոյ Սուրհանդակ, հանդիպելով Սուրիոյ նաւահանգիստները երկու շաբաթը անգամ մը ժամը 4ին։

ԱԶԴ.— Փետր. 20/3, երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող շոգենաւը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիբոլի, Պէյրութ, Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ գացող շոգենաւուն 263

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ